

MERLE LOODUS

146
praktilist eesti keele

HARJUTUST
edasijõudnutele

Tallinn 1998

SISUKORD

TEGUSÕNA	3
KINDEL KÕNEVIIS	3
Pööramine olevikus	3
Pööramine lihtminevikus	5
Täis- ja enneminevik	7
KÄSKIV KÕNEVIIS	8
UMBISIKULINE TEGUMOOD	9
Ma- ja da-infinitiivi kasutamine	11
Erinevused rektsioonis	12
Tegusõna põhivormid	14
(Kordamine)	14
NIMISÕNA	16
Kohakäänded	16
Saav, Olev, Rajav, Ilmaütlev, Kaasaütlev Kääne	17
Sihitise käänded	18
Osastav	19
Käänamine	21
(Kordamine)	21
OMADUSSÕNA	23
Omadussõna + Nimisõna	23
Omadussõna võrdlusastmed	24
MÄÄRSÕNA	26
ASESÕNA	27
KAASSÕNA	28
ARVSÕNA	29
Arvsõna + Nimisõna	29
Põhiarvsõna	30
Järgarvsõna	31
LISAHARJUTUSED	32
SÕNAVARAHARJUTUSED	47

TEGUSÕNA

KINDEL KÕNEVIIS

Pööramine olevikus

1. Kirjutage tegusõna *olema* õiges pöördes.

1) Kes need _____? 2) Kuidas _____ selle asutuse ametlik nimetus? 3) Nad _____ vist õnnelikud. 4) Nüüd ma _____ üliõpilane. 5) Kas ka sina _____ tartlane? 6) Millal _____ ajaloo loeng? 7) Täna seminari ei _____ 8) Direktor _____ oma kabinetis. 9) Kas teil _____ juba tunniplaani? 10) Kõigil tudengitel _____ vaja minna dekanati.

2. Avage sulud.

1) Ma (elama) _____ Tallinnas ja (õppima) _____ 12. klassis.
2) Minu vanem õde (olema) _____ üliõpilane. 3) Ta (elama) _____ praegu Tartus. 4) Esmakursuslased (sõitma) _____ igal reedel koju. 5) Me (rääkima) _____ omavahel ainult eesti keeles. 6) Õde (jutustama) _____ mulle oma uutest sõpradest ja mina (kuulama) _____ teda huviga. 7) Meil (olema) _____ üheskoos väga lõbus. 8) Kas sa (tundma) _____ minu õde? 9) Kui sa (tahtma) _____, siis (võima) _____ teid omavahel tutvustada. 10) Ma ei (kartma) _____, et sa (pettuma) _____.

3. Avage sulud.

1) See naine (olema) _____ minu ema kolleeg. 2) Ma ei (töötama) _____, ma (tahtma) _____ veel õppida. 3) Minu isa (minema) _____ tööle välismaale. 4) Need lapsed (käima) _____ kord nädalas basseinis. 5) Ta (helistama) _____ sulle homme, täna tal (olema) _____ palju tööd. 6) Minu vanemad (sõitma) _____ lõunasse puhkama. 7) Millest sa (mõtlemata) _____? 8) Mul ei (olema) _____ praegu tuju laulda. 9) Tihti ei (tahtma) _____ lapsed lasteaias olla. 10) Keda te (ootama) _____ ja mida te (soovima) _____?

4. Mida keegi teeb?

juuksur	ehitaja	arheoloog	diskor
õmbleja	raamatupidaja	miljonär	metsavaht
piletikontrolör	ärimees	telediktor	puuviljade müüja
laevakapten	mannekeen	pakikandja	kokk

5. Kirjutage sulgudes olevad tegusõnad olevikus.

1) Peeter (olema) _____ arst. 2) Ta (elama) _____ Tartus. 3) Tema perekond ei (olema) _____ eriti suur. 4) Abikaasa Liia (töötama) _____ koolis õpetajana. 5) Poeg Lauri ei (õppima) _____ veel koolis, ta (käima) _____ lasteaias. 6) Peeter (armastama) _____ öelda: 7) "Mina (olema) _____ väga õnnelik. 8) Me (elama) _____ õnnelikult. 9) Mida sa (oskama) _____ veel elult tahta?" 10) Ma (arvama) _____, et see (olema) _____ tõesti nii.

6. Muutke laused eitavaks.

1) Mul on palju raha. 2) Eha ja Martin lähevad koos kinno. 3) Nad oskavad prantsuse keelt. 4) Koolis tohib suitsetada. 5) Nad on tuntud sportlased. 6) Ma jään haigeiks. 7) Mihklil on palju sõpru. 8) Kas sa loed seda raamatut? 9) Mulle meeldib kinos käia. 10) Sa tead, kus Vasja elab.

7. Avage sulud.

1) Täna (olema) _____ ilus ilm. 2) Minu sõbranna (õppima) _____ kursustel saksa keelt. 3) Ma ei (sõitma) _____ kooli bussiga, vaid (tulema) _____ jalgsi. 4) Kus nad (puhkama) _____? 5) Maria (unistama) _____ suurest õnnest, aga see ei (tulema) _____ nii ruttu. 6) Mida sa (tegeme) _____? 7) Jaan muudkui (sööma) _____ ja (jooma) _____ - ja ikka ei (saama) _____ isu täis. 8) Nende naabrid (kolima) _____ varsti Itaaliasse. 9) Kõrval-majas (elama) _____ kuulus kirjanik, kes öösel (kirjutama) _____ ja päeval (magama) _____. 10) Mida me nüüd (ette võtma) _____ - kas (minema) _____ kinno või (lugema) _____ kodus raamatuid?

8. Avage sulud. Jälgige sõnade õiget järjekorda lauses.

1) Kas te (aru saama) sellest probleemist? 2) Kui õpilasel tekib loengu ajal küsimusi, siis ta (üles kirjutab) need vihikusse. 3) Kas te (ette heitma) talle midagi? 4) Õpetaja (läbi vaatama) meie referaadid ja annab neile hinnangu. 5) Õhtul nad (alla kirjutama) lepingule.

6) Mulle ei meeldi, kui ta nüüd (alla andma). 7) Andke andeks, aga see (silma hakkama) tahes-tahtmata. 8) Kõik õpilased pidid aktusest (osa võtma). 9) Poisid (jalga laskma) matemaatika tunnist. 10) Kohtumine (aset leidma) neutraalsel territooriumil. 11) Kas sulle ei tundu, et ta (poppi tegema) liiga sageli? 12) Pane tähele, varsti ta (maha panema) ka oma ameti! 13) Mul ei (vaja minema) seda raamatut. 14) Vaadake, kes trepist (alla tulema)! 15) Peame ootama, kuni Madis (läbi lugema) novelli.

Pööramine lihtminevikus

9. Lugege laused lihtminevikus.

1) Ma kingin sulle lille. 2) Joel annab taksojuhile 150 krooni. 3) Me võtame rahakotid ja läheme poodi. 4) Vabandage, aga härra Mürk läheb koosolekule. 5) Me sõidame terve perega Moskvasse. 6) Kas sina tead tema aadressi? 7) Nad on arstid, nad töötavad hästi. 8) Ema keedab suppi, mina loen raamatut. 9) Päike tõuseb kell 7. 15. 10) Kalevi ema ja pruut oskavad mõlemad kududa. 11) Anneli käib hispaania keele kursustel. 12) Ma lähen tööle. 13) Kaja ja Kalju ootavad taksot. 14) Õues on külm - puhub tuul ja tibutab vihma. 15) Pühadeks toome tuppä suure kuuse ja paneme ehted peale. 16) Isa kingib väikesele tütrele uue nuku. 17) Aleksandra suusatab, aga Mait kelgutab. 18) Mul tuleb talle appi minna. 19) Ma ei kirjuta kõiki sõnu üles. 20) Me tuleme toime.

10. Kirjutage sulgudes olevad tegusõnad lihtminevikus.

1) Ma (lugema) _____ ajalehest, et president (sõitma) _____ Hispaaniasse. 2) Kas sa (oskama) _____ kirjutada oma vabast ajast kirjandit? 3) Me (käima) _____ nende pulmas. 4) Kas teie (olema) _____ ka eelmisel nädalal siin? 5) Larissal (olema) _____ sünnipäev jaanuari alguses. 6) Mulle (helistama) _____ nädalavahetusel õpetaja. 7) Minu ema (töötama) _____ aastaid kosmeetikuna. 8) Konstantin (hilinema) _____ jälle koosolekule. 9) Heli (õppima) _____ sõnad pähe. 10) Kes ei (tahtma) _____ koju minna? 11) Tüdrukud (laulma) _____ ja (tantsima) _____. 12) Kas sa (jooma) _____ hõõgveini? 13) Ei, ma ei (jooma) _____. 14) Kui ma eile koju (tulema) _____, (pesema) _____ ema nõusid. 15) Me (käima) _____ eile kinos, aga üleile (olema) _____ kontserdil. 16) Laupäeval me (minema) _____ suvilasse ja (töötama) _____ seal. 17) (Puhuma) _____ tugev tuul ja (sadama) _____ rahet. 18) Miks te ei (tahtma) _____ sõita lähetusse? 19) Nad ei (ostma) _____ seda autot, vaid (varastama) _____ selle. 20) Me (istuma) _____ reedel sõpradega baaris ja (jooma) _____ mahla.

11. Lugege teksti lihtminevikus.

Lydia Koidula (olema) esimene eesti naisluuletaja. Ta (sündima) Väandras. Koidula (õppima) Pärnu Kõrgemas Tütarlaste Koolis. Tema lemmikained (olema) keeled, kirjandus, ajalugu, joonistamine ja käsitöö. Ta (olema) andekas õpilane. Lydia isa (toimetama) Pärnus ajalehte "Pärnu Postimees". Selles lehes (ilmuma) ka Koidula esimesed luuletused ja jutustused. Hiljem (kolima) nad Tartusse. Siin (saama) Koidula tuntuks kui isamaalaulik, jutukirjanik ja näitekirjanik. Lydia Koidula (kirjutama) laulu "Mu isamaa on minu arm", millele helilooja Gustav Ernesaks (looma) viisi luuletaja sajandaks sünniaastapäevaks.

Kas sina (teadma) seda, mis mina sulle praegu (jutustama)?

12. Lugege teksti lihtminevikus.

Pühapäeva hommikul ma (magama) kella poole üheni. (Ärkama) pärast pikka und ja (keetma) endale kohvi. (Jooma) tassi kohvi ja (lugema) värsket ajalehte. Samal ajal (kuulama) koos emaga raadiost uudiseid. Pärastlõunal (tulema) telerist huvitav film. Päev (olema) kuidagi tühi, ma ei (teadma), mida teha. (Laskma) vee vanni ja (minema) vanni. Pärast (koorima) kartuleid ja ema (keetma) kartuliputru. Samal ajal, kui me (sööma), (helisema) uksekell. See (olema) meie naabrinaine. Tema tütar (jääma) haigeks, tal (pidama) olema kõrge palavik ja talumatu köha. Naabrinaine (tahtma) helistada kiirabisse ja kutsuda arsti.

Selline (olema) seekord minu pühapäev.

Mida huvitavat (tegema) sina sellel nädalal?

13. Kirjutage tegusõna lihtminevikuvorm.

Mart ja Liina (sõitma) _____ Otepäele. Reede lõunal (tulema) _____ nad varem töölt koju, (sõitma) _____ trammiga bussijaama ja (istuma) _____ seal kiirbussile. Selle bussiga (saama) _____ nad Otepäele. Lõuna-Eestis (olema) _____ ilus talvine ilm. Neil (olema) _____ kaasas suusad, soojad riided ja söök. Lõpp-peatusest (pidama) _____ nad natuke jalgsi minema. Nad (jõudma) _____ kohale õhtul hilja. Öömaja (pakkuma) _____ neile üks Mardi ülikoolikaaslane. Kui nad hommikul (ärkama) _____, (sadama) _____ väljas hoopis vihma. Õues ei (olema) _____ üldse lund. Igal pool (olema) _____ ainult vesi ja jää. Nii ei (saama) _____ Mart ja Liina sellel nädalavahetusel suusatada. (Oskama) _____ sa seda ette arvata! Mardi sõber (kütma) _____ neile sauna ja tema abikaasa (keetma) _____ maitstva supi. See nädalalõpp (mööduma) _____ siiski lõbusalt. Pühapäeval (pakkima) _____ Mart ja Liina oma asjad ja (sõitma) _____ Tallinna tagasi. Tallinnas (sadama) _____ laia lund! Mart ja Liina ei (kurvastama) _____ enam.

14. Kirjutage sulgudes olevad tegusõnad lihtminevikus.

1) Ta (olema) _____ väga haige. 2) Ma (tegema) _____ sel hetkel koduseid ülesandeid. 3) Silvia (armastama) _____ kaua magada ja (jääma) _____ tihti tundi hiljaks. 4) Ma (õppima) _____ luuletuse pähe ja (minema) _____ siis magama. 5) Me (vaatama) _____ õhtul telerit. 6) Õues (olema) _____ ilus ilm - päike (paistma) _____ ja linnud (laulma) _____. 7) Nad ei (oskama) _____ vastata. 8) Kas te (käima) _____ arsti juures? 9) Ema ei (ostma) _____ mulle arvutit. 10) Eile ma (minema) _____ kinno ja (jääma) _____ filmiga väga rahule. 11) Ta (tulema) _____ sulle külla. 12) Suvel me (puhkama) _____ suvilas, ega (sõitma) _____ lõunasse. 13) Nemed (jooksma) _____ üle tee. 14) Eile (laulma) _____ Koit Toome oma uut laulu. 15) Kas te eelmisel suvel (nägema) _____ kirjusid liblikaid?

15. Lugege laused eitavas kõnes.

1) Maret jäi hiljaks ja pidi vabandama. 2) Nad tõid raamatud raamatukogust klassi. 3) Sel suvel ujusime palju. 4) Juhataja sõlmis uue koristajaga lepingu. 5) Ma nägin tema uut sõbrannat. 6) Ta tutvustas mulle oma kaaslast. 7) Ta soovitas meil puhata. 8) Loeng algas juba kaks tundi tagasi. 9) Kas ta pani raha taskusse? 10) Seda ta tegi hästi. 11) Ema pesi külma veega pesu. 12) Kas sa sõid hommikul? 13) Tõnis tuli koju. 14) Miks te muretsete? 15) Tema lõi sellele laulule viisi.

Täis- ja enneminevik

16. Moodustage täisminevik.

1) Sa _____ ikka _____ (ütleva), et inimesi tuleb austada. 2) Seda võis näha kolleegide nägudelt, et Villu _____ (võitma). 3) Kas sa _____ (kuulma) luikede laulu? 4) See noormees _____ sind mitu korda otsimas _____ (käima). 5) Nüüd _____ ma teile _____ (rääkima) kõigest, mida ma tean. 6) Kas te _____ temast midagi _____ (kuulma)? 7) See, mida te nüüd kuulete, _____ tõesti _____ (sündima) lugu. 8) Kas me _____ (kokku leppima)? 9) Eestisse _____ (saabuma) Soome president. 10) Vabandust, mina ei _____ niimoodi _____ (ütleva)!

17. Lugege laused täisminevikus. Vajadusel muutke sõnajärg.

1) Ma *sündisin* 26. mail 1970. aastal. 2) Ma *kuulsin* sellest korduvalt, et ta ennast keeltekooli *registreeris*. 3) Ta *ähvardas* mind mitu korda. 4) Tavaliselt *tegi* ta kõike omamoodi, aga seekord kuuletus käsule. 5) Sõber kirjutas Saksamaalt, et *mõtles* minu peale tihti. 6) Ta *rõhutas* seda sageli. 7) Nad *õppisid* koos 12 aastat. 8) *Otsisin* seda raamatut kaua. 9) Ilm *läks* külmaks. 10) Teet *vabandas* juba minu ees.

18. Moodustage enneminevik.

1) Kui Õne _____ toad _____ (koristama) ja Hendrik _____ laua _____ (katma), võisid nad rahulikult külalisi oodata. 2) Kui õpetaja _____ klassist _____ (väljuma), algas õpilaste seas lärm. 3) Tõusin üles, sest uni _____ (minema). 4) Ehkki nad _____ luuletust _____ (lugema), ei mäletanud nad sellest midagi. 5) Vaatamata sellele, et vihm _____ (mööduma), langesid veel üksikud piisad. 6) Päike ei _____ (paistma) mitu päeva. 7) Kui ta _____ kõne _____ (lõpetama), astus ta otsustaval sammul oma koha poole. 8) Kui nad _____ kõhud täis _____ (sööma), hakkas Joosep jutustama oma reisist. 9) Vaatamata sellele, et me _____ kõike seda juba _____ (kuulma), tundus lektori loeng meile arusaamatuna. 10) Ta vaatas jälle taevast, mis _____ halliks _____ (tõmbuma).

KÄSKIV KÕNEVIIS

19. Mida ütleb ema Marile? Kasutage käskivat kõneviisi.

Näide: Mari ei taha õppida. - Ema ütleb talle: "Mari, õpi!"

1) Mari peab poodi minema ja leiba ostma. 2) Mari peab nõusid pesema. 3) Mari ei taha õue minna. 4) Mari ei ole hea laps. 5) Mari kisab. 6) Mari tahab õhtul hilja televiisorit vaadata.

20. Moodustage käskiva kõneviisi eitav kõne.

Näide: Toivo hilineb. - Toivo, ära hiline!

1) Neid sõnu ei tule pähe õppida. - _____! 2) Sõbratar räägib tänaval liiga kõvasti. Pean talle tihti ütlema: " _____!" 3) Ema ei luba pojalt kommi süüa. Ta ütleb: " _____!" 4) Tanja valetab ühtepuhku. - Tanja, _____! 5) Mehed ei taha tööd teha. - Meister ütleb neile: " _____!"

21. Mida keelavad ja mida lubavad need märgid?

1) jalgratas; 2) saabas; 3) pudel; 4) kommid; 5) kass; 6) rulluisk.

Näide: Ärge jooge bussis, parem ostke pilet!

UMBISIKULINE TEGUMOOD

22. Moodustage umbisikulise tegumoe olevik.

1) Viimasel ajal (täiendama) _____ ennast sageli välismaal. 2) Pärast sööki (pesema) _____ hambaid. 3) Sünnipäeval (pildistama) _____ sünnipäevalast ja külalisi. 4) Sel talvel (suusatama) _____ palju. 5) Selles kohvikus (teenindama) _____ kiiresti. 6) Nüüd (avama) _____ see kauplus alles kell 10. 7) Kino-majas (näitama) _____ septembris saksa filme. 8) Trepikoja uks (panema) _____ ööseks lukku. 9) Selles kohvikus ei (suitsetama) _____. 10) Selles kohvikus ei (lubama) _____ suitsetada. 11) Miks (arvama) _____, et nad on uusrikkad? 12) Täiskasvanutega ei (vaidlema) _____! 13) Kinos ei (vilistama) _____, vaid (laskma) _____ teistel rahulikult filmi vaadata. 14) (Paluma) _____ ruttu ühendust võtta. 15) Pärast autasustamist (sõitma) _____ restorani, mitte ei (minema) _____ diskole.

23. Moodustage umbisikulise tegumoe minevik.

1) Juuni keskpaiku (andma) _____ diplom noortele filoloogidele. 2) Kas teile ei (ütleva) _____, et tund jääb ära? 3) Keeletundides (käänama) _____ nimisõnu ja (pöörama) _____ tegusõnu. 4) Tundub, et Unosse (suhtuma) _____ töö juures hästi. 5) Juubilari (õnnitlema) _____ aulas. 6) Kas täna mulle ei (helistama) _____? 7) Hommikul (ootama) _____ trammi kaua. 8) Kahjuks ei (jääma) _____ tema töötulemustega rahule. 9) Kokkutulnuile (tutvustama) _____ põgusalt päevakava. 10) Sind (otsima) _____ mitu korda. 11) Staadionil (jooksma) _____ ja (mängima) _____ jalgpalli. 12) Mida teile (lubama) _____? 13) Raadiost (ütleva) _____, et kaupluse aken (viskama) _____ kividega sisse. 14) Anu ei teinud kunagi seda, mida temalt (paluma) _____. 15) Erastamiseks (esitama) _____ vajalikud dokumendid.

24. Kirjutage vähemalt kolm tegevust vastuseks järgmistele küsimustele.

Mida tehakse ja mida ei tehta:

a) mikseriga, b) kruvikeerajaga, c) mustade nõudega, d) vaba ajaga?

25. Vastake küsimustele.

1) Mida tehakse ülikoolis? 2) Mida ei tehta restoranis? 3) Mida tehakse kastekannuga? 4) Mida tehakse taskuarvutiga? 5) Mida ei tehta joonlauaga?

26. Muutke laused umbisikulisteks.

1) Väike tüdruk *vajab* hoidjat. 2) Ajalehes *kirjutas* noor ajakirjanik, et ülikoolis õpib rohkem tütarlapsi kui noormehi. 3) Me *ei esita* dokumente kodakondsuse taotlemiseks. 4) Me *ei esitanud* dokumente kodakondsuse taotlemiseks. 5) Mida *näitab* täna Kanal 2? 6) Kas see on õige, mis *nad räägivad*? 7) Kevadel *püüdsid* mehed kala. 8) Üks mees *palub* teid telefoni juurde. 9) Koor *esitas* kontserdil paar Veljo Tormise laulu. 10) Uksehoidja *avab* ukse kell 6. 11) Sõber *ostis* endale mootorratta. 12) Mulle *helistas* juhataja ja *palus* kiiresti tööle tulla. 13) Horoskoop *ennustab* kaksikutele head aastat. 14) Noorele viiuldajale *plaksutas* publik tormiliselt. 15) See sümpaatne noormees *saatis* sulle lilli. 16) Oodake, teile *helistab* meie referent. 17) Inspektor *kontrollib* tema andmeid juba terve tund. 18) Ma *tellin* pitsa meelsamini telefonitsi, kui *lähen* ise seda tooma. 19) Ema *kasvatab* lapsi armastusega. 20) Miks Luule *ei kasta* lilli?

27. Vastake küsimustele.

1) Mida ei tehta banketil? 2) Mida tehti viimasel koosviibimisel? 3) Mida ei tehtud kontserdil? 4) Mida ei tehta trammis? 5) Mida tehakse kaupluses ja turul? 6) Millal lauldakse hümnid? 7) Mida ei tehta hümnid laulmise ajal? 8) Mida tehakse eesti keele tunnis? 9) Mida ei tehtud näitusel? 10) Mida tehti ekskursioonil?

28. Moodustage eitus.

1) Seekord söödi sünnipäeval palju. 2) Loodan, et seesugune partei luuakse varsti. 3) Eksamil tulla spikritega. 4) Tavaliselt kasutatakse eksamil sõnastikku. 5) Paljundatakse dokumente. 6) Niimoodi öeldakse kõigile. 7) Teiste juttu kuulatakse pealt. 8) Saali minnakse marssides ja kisades. 9) Diskol mängitakse hümnid. 10) Sõbrad kutsutakse tööle. 11) Talle kingiti sünnipäevaks kompuuter. 12) Marje võeti koristajana tööle. 13) Ebaausa töö eest maksti palka. 14) Müügile toodi praakkaupa. 15) Avati uus kauplus. 16) Mindi keelekursustele ja õpiti kõnekeelt. 17) Eksam sooritati edukalt. 18) Tunnis räägiti ajaloost. 19) Vigadest võeti õppust. 20) Esinejale anti märku, et aeg on lõpetada.

Ma- ja da-infinitiivi kasutamine

29. Valige õige infinitiivvorm.

1) Esimeses klassis meeldib lastele koolis (käima/käia). 2) Õie tahab klaverit (mängima/mängida) (õppima/õppida). 3) Peale kooli armastab Aleksei (jalutama/jalutada) ja sporti (tegema/teha). 4) Minu ema oskab hästi süüa (tegema/teha), isale aga meeldib (sööma/süüa). 5) Anatoli ei tea, milliseid lilli pruudile (ostma/osta) ja ta peab seda alati emalt (küsima/küsida). 6) Kahjuks hakkas Igor juba noorelt (suitsetama/suitsetada). 7) Naabrinaine kutsus teda kohvi (jooma/juua). 8) Vennal oli raske tööd (leidma/leida). 9) Homme hakkab eksamiteks (valmistuma/valmistuda). 10) Täna õhtul pean palju (lugema/lugeda).

30. Kas ma- või da-infinitiiv?

1) Kas te saate mulle (laenama/laenata) tuhat krooni? 2) Kas ma võin siin natuke (istuma/istuda)? 3) Lumi hakkas juba (sulama/sulada). 4) Raske on (töötama/töötada) dispet%erina, kui ei oska eesti keelt. 5) Halb on (elama/elada) ükski. 6) Kas sinu sõber oskab süüa (tegema/teha)? 7) Viktor jääb kinos alati (magama/magada). 8) Mulle ei meeldi (hilinema/hilineda). 9) Ta ei lähe näitust (vaatama/vaadata). 10) Vennal oli raske kursustel (käima/käia). 11) Kolleeg kutsus mind kõnet (tõlkima/tõlkida). 12) Ma tahan Kanaari saartele (sõitma/sõita). 13) Hakkame nüüd (sööma/süüa)! 14) Kas ma tohin sulle õhtul (helistama/helistada)? 15) Kas sa pead loengut (kuulama/kuulata)?

31. Kirjutage õige infinitiivvorm.

1) Kas homseks on vaja seda raamatut (lugema) _____? 2) Sõber läks raamatu- kokku ajalehte (lugema) _____. 3) Sisseastumiseksamitel ei tohtinud sõnaraamatut (kasutama) _____. 4) Kust saab seda vestmikku (ostma) _____. 5) Noorem õde tahab ruttu suureks (kasvama) _____ ja siis näitlejaks (saama) _____. 6) Kas sulle meeldib rohkem kodus (kuduma) _____ või linnas (jalutama) _____? 7) Minge kindlasti seda näitust (vaatama) _____! 8) Kas sa oskaksid seda harjutust (tegema) _____? 9) Mul ei ole aega sinu probleemide üle (arutama) _____, pean tööle (minema) _____. 10) Vabanda, unustasin seda (tegema) _____. 11) Ma tahan sind (õnnitlema) _____ edu puhul! 12) Tulge minuga kohvi (jooma) _____! 13) Täna, kahjuks ei ole mul täna tuju kohvi (jooma) _____. 14) Marko armastab õhtuti (minema) _____ õue koeraga (jalutama) _____ ja elu üle järgi (mõtlemata) _____.

32. Vastake küsimustele.

1) Mida te tahaksite praegu teha? 2) Mida te ei tahaks üldse teha? 3) Mida tuleb teie sõbral homme teha? 4) Mida te peate kodus tegema? 5) Mida võib teha pärast sauna? 6) Mida ei ole ilus tunni ajal teha? 7) Mida sõidab Valeri tegema Võrru? 8) Mida õpetab treener tegema? 9) Mida oleks huvitav õhtuti teha? 10) Mida armastab teie õde/vend/laps/ema teha vabal ajal?

33. Lõpetage laused. Kasutage ma- või da-infinitiivi.

- 1) Vabandage, kuidas _____?
- 2) Ta oli valmis _____.
- 3) Augustile meeldib hommikuti _____.
- 4) Kas sulle ei tundu, et ei ole ilus _____?
- 5) Kohe ruttas Ahti _____.
- 6) Pole parata, hakkan nüüd kohe _____.
- 7) Unustasin raamatut _____.
- 8) Küsige temalt, kuhu _____.
- 9) Tulge meiega õue _____.
- 10) Kas sa jääd siia _____?
- 11) Te tulite vast selleks siia, et _____.
- 12) Millega saan teid _____?
- 13) Te peate kohe _____.
- 14) Mulle tundub, et ta lubab kõiki alati _____.
- 15) Milleks _____ kui võib _____?

Erinevused rektsioonis

34. Avage sulud. Pöörake tähelepanu rektsioonierinevustele.

- 1) Klassijuhataja palus (nemad) _____, et nad (tema) _____ aitaksid. 2) Kooliarst nõudis (õpilane) _____ tõendit. 3) Sõber leidis (tänav) _____ raha.
- 4) Kas sa mängid (tennis) _____, (kabe) _____ või (mõni pill) _____.
- 5) Kooli-direktor unustas prillid (kabinett) _____. 6) Noorem õde sarnaneb (ema) _____, vanem (isa) _____. 7) Kuri õpetaja võttis (õpilane) _____ päeviku ja kirjutas (päevik) _____ pika märkuse. 8) Lapsevanem luges (päevik) _____ märkust ja ei saanud (ükski sõna) _____ aru. 9) Vanaema usub (jumal) _____ ja käib pühapäeviti (kirik) _____. 10) Naaber oli ostnud (turg) _____ ilusaid tomateid, (kauplus) _____ selliseid ei saa. 11) Noormees tundis huvi (neiu) _____ vastu. 12) Kas kirjandi kirjutamisel tohib kasutada (sõnastik) _____? 13) Laenasin (sõber) _____ sõnaraamatu, mille unustasin kahjuks (kool) _____. 14) Praegu on oht haigestuda (difteeria) _____. 15) Kas olete (oma tuba) _____ juba harjunud?

35. Avage sulud. Pöörake tähelepanu rektsoonile.

1) Ma pidasin väga lugu (oma vanaema) _____, sest ta aitas (kõik) _____ ja usaldas (igäüks) _____. 2) Ta unustas (see) _____, et oli peitnud oma raha (sahtel) _____. 3) Käisime sõbrannaga (linn) _____ jalutamas, ostsime (kohvik) _____ endale tordi ning nautisime (elu) _____ ja (vabadus) _____. 4) Laenasin (Riho) _____ tuhat krooni ja pean võla (tema) _____ tagasi maksma juba homme. 5) Ma ei mäleta, kas ma jätsin oma käekoti (takso) _____ või unustasin (kodu) _____. 6) Politseinik jälgis (turistid) _____, kes peitsid toiduaineid oma (kotid) _____ ja (taskud) _____. 7) Sõitsime (troll) _____ tema juurde, aga kahjuks ei leidnud me (tema) _____ (kodu) _____. 8) Ma ei teadnudki (see) _____, et sa huvitud (sport) _____; ma arvasin, et sa tunnend huvi ainult (raha) _____, (ilusad naised) _____ ja (kallid autod) _____ vastu. 9) Ära kuritarvita minu (usaldus) _____? 10) Ma ei suuda imetleda tema (tarkus) _____ ja (võlu) _____ - minu arust sarnaneb ta (tarkusejumalanna) _____! 11) Kristjan segas (kokteil) _____, liitus siis (meie) _____ ja tüütas (meie) _____ oma anekdootidega terve õhtu. 12) Küsige täpsemat informatsiooni (toimetaja) _____ või kasutage (teatmeteos) _____! 13) Imetlesin (noor naine) _____, kes mängis (viul) _____, ja kadestasin (tema) _____ kogu südamest. 14) Madis ei mängi (klaver) _____ ega (kitarr) _____, ei tegele (sport) _____, ei paranda (auto) _____ ega suhtle (tüdrukud) _____ - ta ainult istub, vaatab (teler) _____ ja käib (minu närvid) _____. 15) Mehed ei saa kunagi (naised) _____ aru.

36. Moodustage järgmiste tegusõnadega laused. Pöörake tähelepanu rektsoonile.

kadestama	huvi tundma	minema
sarnanema	huvituma	tulema
uskuma	huvitama	käima
jääma		sõitma

37. Avage sulud.

1) Kas ma pean ka (uued sõnad) _____ õppima? 2) Ärge segage (meie) _____! 3) Täna juhatas (koosolek) _____ osakonnajuhataja, kes kasutas oma (kõne) _____ palju (võõrsõnad) _____. 4) See härra õpetab ülikoolis (kreeka keel) _____ ja sarnaneb ise (kreeklane) _____. 5) Reisija unustas oma dokumendid (vagun) _____ ja jäi õnnetult (vaksal) _____ ootama. 6) Pärast kooli lõpetamist kavatses Mart abielluda (Rita) _____, sest ta peab (tüdruk) _____ lugu. 7) Kas (Ilja) _____ ja (Aleksander) _____ võib usaldada? 8) Halastage eksamil (meie) _____! 9) Miks Arkadi ei huvitu (autod) _____ ja (lennukid) _____? 10) Eksamil jälgis professor (noor tudeng) _____, kes küsis (naaber) _____ konspekti. 11) Palun aidake (mina) _____ kiiresti! 12) Kas te aitaksite (mina) _____ seda dokumenti (tõlkima) _____?

_____? 13) (Kus) _____ te lähete? 14) Rumalate küsimustega pöörduge (vanaema) _____ poole, mitte ärge esinege (need) _____ (eksam) _____! 15) (Kes) _____ sa tervitasid?

38. Avage sulud.

1) Tiina võttis (raamatukogu) raamatu ja läks (kodu). 2) Ma pidin õhtul (vend) abistama, sest ta ei saanud (matemaatika kodune ülesanne) aru. 3) Küsi (see vana naine), mis kell on. 4) Nad tervitasid üheskoos (saabuv kevad) ja tegid (kool) poppi. 5) Kas te sööte (hommik)? 6) Kuulsin, et ta haigestus (gripp). 7) Nad imetlesid (vikerkaar) ja jalutasid edasi. 8) Minu isa juhatas (koosolek) ja tõlk tõlkis (tema jutt) (inglise keel). 9) Ärge segage (tund)! 10) Helistage (see telefoninumber) ja küsige (Sergei)! 11) Eliisa kirjutas (artikkel) tundmatud sõnad (oma vihik) ja õppis need hiljem (pea). 12) Kas sa oled kuulnud, et välismaalased käivad (keelekursused)? 13) Eksamil kasutage ainult (oma teadmised)! 14) Jaan käib neljapäeviti (kasiino). 15) Ärge käige (muru)!

Tegusõna põhivormid (Kordamine)

39. Õelge, mida te teeksite, kui ...

te oleksite haige. *Näide: Kui ma oleksin haige, siis ma helistaksin polikliinikusse ja kutsuksin arsti. Ma oleksin voodis ja jooksin sooja teed. Ma ei läheks tööle.*

te oleksite näljane; te tahaksite minna teatrisse; peaksite sõitma Tartusse; te oleksite väsinud; teil oleks homme eesti keele eksam; teil oleks terve homme päev vaba.

40. Kirjutage sulgudes olev tegusõna tingivas kõneviisis.

1) Ma (tahtma) eesti keelt õppida, aga grammatika on minu jaoks liiga raske. 2) Poiss (laulma) rõõmsalt, aga tal valutab kurk. 3) Ma (pesema) pesu, ent täna ei ole sooja vett. 4) Urmas (ostma) auto, aga Georg ei müü talle oma autot. 5) Vello tütar (õppima) malet mängima, kui Vello teda (õpetama). 6) Kui minu naaber (olema) peaminister, siis ta ei (elama) meie majas. 7) (Tulema) teiega kinno, aga mu ema on haigeks jäänud. 8) Politsei (seisma) hotelli ees, kui see (olema) vajalik.

41. Jutustage. Kasutage jutustuses tingivat kõneviisi.

Teil on võimalik sõita tasuta Rootsi, Prantsusmaale või Veneetsiasse. Missugust riiki eelistaksite? Miks? Mida te seal teeksite/vaataksite?

42. Mida te teeksite/ütleksite, kui ...

- a) teil pole raha, aga tahaksite väga endale midagi osta;
- b) teie parim sõbranna käiks iga päev juuksuris;
- c) teil valutaks pea;
- d) te kohtaksite diskol ilusat tüdrukut (meeldivat noormeest) ja tahaksite temaga lähemalt tutvuda;
- e) te leiaksite rahakoti raha ja dokumentidega;
- f) te kaotaksite oma rahakoti;
- g) teie ülemus ähvardaks teid homsest vallandada;
- h) leiaksite oma korteri ukse tagant korvi väikese lapsega?

43. Moodustage käsk kasutades kaldkirjas olevat nimisõna.

Näide: Õues on väga palav . *Rand.*- Minge randa ja ujuge!

- 1) Õues on väga külm. *Riided.* 2) Öösel sadas lund. *Kasukas.* 3) Sajab vihma. *Vihmavari.* 4) Teed on libedad. *Auto.* 5) Puhub tugev tuul. *Soe sall.* 6) Täna on ilus ilm. *Park.* 6) Sõber saabub laevaga. *Sadam.* 7) Raha on otsas. *Pank.*

44. Kirjutage sulgudes olev tegusõna sobivas vormis.

- 1) Kuidas (minema) _____ bussijaama? 2) Selle üle ei tasu (vaidlema) _____! 3) Artur ei saa (istuma) _____ hetkegi rahulikult, ilma midagi (tegema) _____. 4) (Rääkima) _____ oma elust ja sellest, kus te olete varem (töötama) _____. 5) Kaiete meeldib (tantsima) _____, ta käib tihti (tantsima) _____. 6) Kõik olid sünnipäevapeole (kutsuma) _____, aga Marina jäi (tulema) _____. 7) Olime mägedes (matkama) _____. 8) (Otsima) _____ sind eelmisel nädalal taga, aga mulle (ütleva) _____, et sa (sõitma) _____ puhkusele. 9) Mida te (ütleva) _____ selle kohta? 10) Ei ole mõtet (minema) _____ eksamile (ette valmistama) _____. 11) Ma (õppima) _____ paremini, kui (viitsima) _____. 12) Ta (tegema) _____ töö lõpuni ja siis me (rääkima) _____ palgast. 13) Insener (vedama) _____ jaapanlannasid ühest tsehhist teise. 14) Olen sulle tihti (helistama) _____. 15) Klassivend (sõitma) _____ Itaaliasse (elama) _____ ja (asutama) _____ seal konkurentsivõimelise firma.

45. Kirjutage sulgudes olev tegusõna sobivas vormis.

- 1) (Õppima) _____ sõnad pähe! 2) Palume siin mitte (suitsetama) _____! 3) (Õppima) _____ pole mõtet kontrolltööd kirjutada. 4) Koolis (õppima) _____ ajalugu, keeli, füüsikat ja palju muud. 5) Kui mul (olema) _____ aega, siis ma (õppima) _____ itaalia keelt. 6) (Kuulma) _____, et

sa (õppima) _____ ungari keelt. 7) (Sööma) _____ ei ole viisakas matsutada. 8) Ära (rääkima) _____ täis suuga! 9) Marta ei (tulema) _____ eile minuga kinno. 10) (Rääkima) _____, et sinu naaber (töötama) _____ modellina? 11) Sellest seminaril ei (kõnelema) _____, ehkki (esitama) _____ küsimusi. 12) Mul on vaja sõnu (kordama) _____. 13) (Püüdma) _____ ka minust aru saada! 14) Sven (kutsuma) _____ eile diskol Anne (tantsima) _____. 15) Nad (tantsima) _____ väga hästi.

NIMISÕNA

Kohakäänded

46. Kirjutage sulgudes olev nimisõna õiges kohakäändes.

1) Helista ruttu (polikliinik) _____! 2) Kas sa tuled minuga (kohvik) _____? 3) Ma kutsun Eva (teater) _____. 4) Juhan kolis uude (korter) _____. 5) Andruse kallid abikaasa läks (kauplus) _____, aga tema ise jäi (kodu) _____. 6) Koer jooksis (tuba) _____ (õu) _____. 7) Merike käib suvel (Vormsi) _____ ja talvel kord kuus (Tallinn) _____. 8) Täna õhtul ma lähen koos sõpradega (kino) _____ ja pärast seda me istume võibolla (mõni baar) _____. 9) Noored lähevad (disko) _____, vanad (voodi) _____. 10) Kahe-korruseline buss sõitis (linn) _____ ning turistid jooksid (muuseum) _____, (kaubamaja) _____ ja siis (hotell) _____. 11) Pange võtmed (laud) _____! 12) Naaber läheb (pood) _____ ja ostab (seal) _____ toiduaineid. 13) Istu (auto) _____! 14) Sain kirja (Norra) _____. 15) Tule ruttu (personaliosakond) _____! 16) Ostsime maja (Nõmme) _____. 17) Andres läheb (ülikool) _____, aga tema noorem vend Mati läheb (lasteaed) _____. 18) Ema läks juba (töö) _____. 19) Sõidaks õige (Austria) _____. 20) Ta sõitis turismigrupiga (Taani) _____.

47. Avage sulud.

1) Raamat on (laud) _____. 2) Me jalutasime (park) _____. 3) Ootan sind (kino) _____. 4) Kas sa sõidad (Soome) _____ või (Inglismaa) _____? 5) Noormees luges (ajaleht) _____, et (kaubakeskuses) _____ oli pomm. 6) Võtke raha (pangaautomaat) _____! 7) Ta ostis (kiosk) _____ hamburgeri ja sõi seda (tänav) _____. 8) Jänesed väljuvad (buss) _____, kui (buss) _____ siseneb kontrolör. 9) Tule (mina) _____ külla! 10) Vanur seisis (bussipeatus) _____. 11) Vajuta (nupp) _____! 12) Reisijad läksid (laev) _____. 13) Poisid mängivad (staadion) _____ palli. 14) Otsisin seda sõna (sõnaraamat)

_____. 15) Merle käis nädalavahetusel (Tartu) _____. 16)
Toivo müüs korteri (Pääsküla) _____ ja ostis maja (Merivälja)
_____. 17) Buss number 10 sõidab (Pääsküla) _____ (Väike-Õismäe)
_____. 18) Kontrollige numbreid (telefonikataloog) _____! 19)
(Kontrolltöö) _____ ei tohi teha rumalaid vigu. 20) Naabrid sõitsid (Põltsamaa)
_____ ja sealt (Valga) _____.

48. Avage sulud.

1) Ootan juba pikka aega kirja (sõber) (Saksamaa). 2) Jaan Rannap on kirjutanud (koolielu) ja (loodus). 3) (September) algab õppetöö. 4) Pidu kestis (lõuna) hilisööni. 5) Poiss voltis (paber) lennuki. 6) (Puu) nuga lebab võitoosi peal. 7) Pidime kirjutama kirjandi (sõprus) ja (armastus). 8) Tuntud kirjanik rääkis õpilastele oma (elu) ja (looming). 9) Linnapeal on väga ilus (nahk) käekott. 10) Leidke (kaart) Võhandu jõgi. 11) Helistada võib (teisipäev) reedeni pärastlõunal. 12) Ma eelistan (villane lõng) kampsuneid. 13) Kell (kaks) lõpeb lõuna. 14) Unistan oma (auto), (korter) ja (õnnelik elu)! 15) Laps jäi (kodu).

Saav, Olev, Rajav, Ilmaütlev, Kaasaütlev Kääne

49. Avage sulud.

1) See proosakirjanik on tuntud ka (luuletaja) _____. 2) Kas sa töötad (kirikuõpetaja) _____? 3) Minu noorem õde tahab saada tulevikus (hea advokaat) _____. 4) Seda ruumi kasutatakse ka (auditoorium) _____. 5) (Kaubahall) _____ on veel ainult 500 meetrit. 6) (Laps) _____ unistas ta näitleja elukutsest, aga ta sai hoopis (tuntud arhitekt) _____. 7) Sõitke sinna (takso) _____! 8) Ta ostis kurke (marineerimine) _____. 9) (Töötlemas) _____ männiriisikaid ei tohi süüa! 10) Esitage referaadid (järgmine esmaspäev) _____! 11) (Järgmine esmaspäev) _____ on jäänud veel kolm päeva. 12) Ärge kirjutage (tindipliats) _____ raamatusse! 13) Minu ema töötas (õmbleja) _____ "Maratis", aga nüüd on ta (töö) _____. 14) Saage ruttu (terve) _____! 15) Loodame, et elu läheb (parem) _____. 16) Täna nad töötavad kella (neli) _____. 17) Ta ei saa elada ilma (telefon) _____. 18) Elu on igav ilma (sõbrad) _____. 19) Töö sai tehtud (pool tundi) _____. 20) Selles kutsekoolis õpitakse (kokk) _____ ja (tisler) _____.

50. Parandage vead.

1) Dmitri oli ajutiselt firmajuhina. 2) Maris tahab saada kuulsa lauljana. 3) Kas jõuad joosta see majani? 4) Laeva väljumiseks on aega veel pool tundi. 5) Saal kujundati ümber kohvikuga. 6) Kurb, kui laps on omata koduta. 7) Minge kuni suureni majani ja keerake siis

vasakule. 8) Minu isa töötab autojuht. 9) Ta on autojuhina ühes firmas. 10) Helena läks ilma Vahuriga kinno.

Sihitise käänded

51. Avage sulud.

1) Ma panen (raamat) _____ lauale. 2) Lapsed mängivad (kull) _____ või (peitus) _____. 3) Ta jõi (kakao) _____ ja sõi (sai) _____. 4) Siin ei ole (insener) _____. 5) Minu naabril ei ole (sõber) _____, (auto) _____ ega (korter) _____. 6) Noormehed kinkisid sekretärile (šokolaad) _____ ja (lilled) _____. 7) Tütred aitavad (ema) _____. 8) Kas sa aitad (mina) _____? 9) Maarja andis mulle sinu (aadress) _____. 10) Ma nägin loomaaias (kohmakas elevant) _____. 11) Hommikuti joon ma (kohv), _____, aga õhtuti (tee) _____. 12) Hoolas tüdruk harjutab iga päev (klaver) _____. 13) Kuulus kunstnik maalis (meie maja) _____ ja (puu) _____ (see) _____ ees. 14) Ma näitasin külalistele (linn) _____. 15) Kas sa armastad (mina) _____?

52. Avage sulud.

1) Kas te ostsite juba (värske ajaleht) _____? 2) Tal on harjumuseks juua (limonaad) _____ ja lugeda (ajakiri) _____ samaaegselt. 3) Ema ostis sünnipäevaks (suur magus tort) _____ ja külalised kiitsid (see tort) _____ väga. 4) Kas te olete näinud juba meie (uus inglise keele õpetaja) _____? 5) Metoodik saatis tundi (noor praktikant) _____. 6) Teel tööle ostab isa (ajalehed) _____. 7) Kirjutage (kirjand) _____ kodus. 8) Jaamaülem andis (korraldus) _____ ja lahkus. 9) Kõigepealt tõstatatakse (probleemid) _____ ja siis asutakse (need) _____ lahendamaks. 10) Siin ei vajata teie (teened) _____!

53. Kirjutage õige sihitise kääne valides sobiv sõna.

1) Maias tüdruk ostis kioskist _____ ja sõi _____ tänaval. 2) Sul ei ole _____, kui sa nii arvad. 3) Sul ei ole _____ niimoodi arvata. 4) Loodetavasti avatakse siin varsti _____ ja _____. 5) Selles mikrorajoonis ei ole _____ ega _____. 6) Peremees hüüdis _____ ja andis talle _____. 7) Ta joob _____ lõpuni ja tuleb siis kohe siia. 8) Jooge _____ ja maitske _____! 9) Meie grupis on mitu _____. 10) Poiss joonistas _____ ja kinkis _____ emale. 11) Anna oma _____ mulle! 12) Ostan endale varsti _____ ja _____. 13)

Ma pean _____ ostma. 14) Ostetakse _____ mere ääres. 15) Liina vanaema koob lapselapsele jõuluks _____.

õigus, õigus, kohv, konjak, see, need, hamburger, suur, kaubahall, turg, tee, suvila, muusik, pildid, moodne, konspekt, arvuti, printer, kampsun, kauplus, koer, kont, küpsised

Osastav

54. Avage sulud.

1) Ta ostis eile tanklast (bensiin) _____. 2) Tahtsin lugeda ("Väike Illimar") _____, aga ma ei leidnud (see teos) _____. 3) Kust sa leidsid (sõrmus) _____? 4) Ta tahab (korter) _____ osta. 5) Laual on neli (õun) _____ ja viis (banaan) _____. 6) Ta silmitses Marie Underi (portree) _____. 7) Panin (raha) _____ lauale. 8) Anna armastab oma (tütar) _____ väga. 9) Ma ei armasta sinu (koer) _____, aga naabri koer meeldib mulle küll. 10) Õpin praegu (eesti keel) _____, kuigi tahaksin rohkem õppida (bioloogia ja füüsika) _____. 11) Ma tahaksin endale (hea toanaaber) _____ 12) Perenaine andis kassipojale (kala) _____ ja kutsikale (kont) _____. 13) Ta väitis, et armastab ainult (sina) _____. 14) Soovin endale (moodne sportauto) _____. 15) Kas sa nägid (see kummaline lind) _____?

55. Kirjutage sulgudes olevad sõnad mitmuse osastavas.

1) Ta rääkis, et oli näinud tänaval (väike laps, purjus mees, kerjus ja kaunis naisterahvas) _____. 2) Sadamas liigub (erinev turist) _____ - nii (jõukas firmaomanik) _____ kui ka (lihtne pensionär) _____. 3) Jälle näidatakse teleris (igav saade) _____ ning räägitakse (tobe anekdoot) _____! 4) Kus müüakse (saksa laelamp) _____? 5) Enne pühi pesi koristaja (aken, uks, laud, tool, põrand ja sein) _____. 6) Enne jõule peavad üliõpilased sooritama (suuline arvestus) _____ ja kirjutama (kontrolltöö, referaat ja test) _____. 7) Raamatukogus ei olnud (foto) _____ selle kunstniku kohta. 8) Sirje kapis on palju (kleit, seelik, pluus, jakk, kostüüm ja kampsun) _____. 9) Kas koolis on palju (kompuuter) _____, mis ei tööta? 10) Ma vihkan (inimene) _____, kes palju lobisevad.

56. Kirjutage sulgudes olevad sõnad mitmuse osastavas.

1) Jõulude ajal on kaupluste akendel palju (dekoratsioonid) _____ :
(päkapikud, jõuluvanad, kingipakid, väikesed ja suured kuused)
_____. 2) Ebba tõlkis (sõnad, laused, lõigud ja
terved tekstid) _____ itaalia keelde. 3) Kas ma
tohin näha meie (kirjalikud tööd) _____ ? 4) Mulle meeldib,
kui mulle kingitakse (lilled) _____ : ükskõik kas (punased roosid)
_____, (kuninglikud liiliad) _____ või (lihtsad karikakrad)
_____. 5) Soovin teile (head jõulud) _____ ! 6)
Selles ministeeriumis käib (igasugused ametnikud) _____. 7) Ma armastan
(naeratavad inimesed) _____ ja vihkan (tigidad vanamehed)
_____. 8) Merel võib näha palju (laevad, paadid, praamid) _____
_____, aga ka (suured lained) _____ ja (kisavad
kajakad) _____. 9) Minu elus on olnud nii (õnnelikud päevad)
_____ kui ka palju (keeruline eluetapp) _____. 10) Linnas
on palju (dekoreeritud aknad) _____, mis köidavad (kingitusteostjad)
_____.

57. Avage sulud.

1) Leo armastab (kerge muusika) _____. 2) Ta olevat puhkusel kaks (nädal)
_____ - täpsemalt 13 (päev) _____. 3) (Milline lipp) _____ te
merel nägite? 4) Suvel otsisime metsas (toomingas) _____, aga leidsime ainult
(pajud) _____. 5) (Sõprus) _____ ega (head sõbrad) _____
ei tohi alahinnata. 6) Nad soovisid meile (hea tee) _____. 7) Tol õhtul oli taevas
palju (omapärased pilved) _____ ja Peeter olevat näinud isegi (vikerkaar)
_____. 8) Kui (need kõrged puud) _____ siin ees ei oleks, näeks
hästi (vanalinn) _____. 9) Imetlege (tormine meri) _____ ! 10)
Ostke (vutimunad) _____ ! 11) Hulk (turist) _____ sammus muuseumi
poole. 12) Miks on teil nii vähe (pretensioon) _____ ? 13) Nägin kontserdil ka
(see kuulus helilooja) _____. 14) Ta ootab (kevad) _____ ja
(koolivaheaeg) _____. 15) Enamus (kuulaja) _____ ei esitanud
(küsimused) _____.

58. Valige õiged sõnad.

1) Kas te teadsite, et meie õpetaja kardab _____ - isegi minu _____ !
2) Palun oodake ka _____ ! 3) _____ ei tasu oodata, küllap nad teavad
_____. 4) Õpetaja pidi _____ jälle noomima. 5) Loomulikult aitan ma
_____. 6) Millal me alustame _____ ? 7) Hoidke _____ !
8) Vabandage, ma ei suuda _____ mõista. 9) Vanem meesterahvas ei osanud
_____ ja ei leidnud seepärast _____. 10) Hoiatan _____ ja
sinu _____ raskuste eest! 11) Eelistan _____ mere ääres, kardan

_____ mägedesse. 12) Kui te ei tunne _____ ja tema _____
töösse, siis on teil raske siin töötada. 13) Ehkki Eha ei oska _____, ei taha ta, et
_____ abistatakse. 14) Ma ei mäletanud _____ ja sain kontrolltöö eest
kahe. 15) Imetlen _____ tihti, sest te ei karda _____ ja mäletate alati
_____!

*väike puudel, vestlus, see, koerad, mina, keeled, loodus, tema, tee, sina, parem töökoht,
poisid, kaaslased, need sõnad, kõik, vanemad inimesed, nad, puhkus, matk, suhtumine,
personalijuht, matemaatika, teie, keegi*

59. Keda/mida on palju/vähe või ei ole üldse? Moodustage mitmuse osastav kääne. Koostage laused.

onu	aasta	auto	hiir	taldrik
tädi	päev	tramm	kass	menüü
sõber	kuu	buss	koer	makaron
laps	tund	rong	karu	võileib
naine	minut	lennuk	tiiger	pipar
mees	sekund	takso	liblikas	konserv
vanur	öö	jalgratas	part	klaas

Käänamine (Kordamine)

60. Asendage ainsus mitmusega.

1) Sellel jahimehel ei ole relva. 2) Ta unistas kaugest maast. 3) Kindlustusagendil on
kabinetis telefon. 4) Noorele naisele meeldis see kleidilõige. 5) Sõitsime suure mugava
bussiga ekskursioonile. 6) Kas te vaatasite seda mängu? 7) Küsimusega pöörduge juhataja
poole. 8) Epp kooris õuna, lõikas selle mitmeks tükiks, et kooki küpsetada. 9) Vesijalgratta
laenutamine ajutiselt lõpetatud. 10) Kontrollige raha kassa juures, hilisemat pretensiooni ei
rahuldata!

61. Kasutage omastavat käänat.

1) See on (mina) _____ õde. 2) Laual on (poeg) _____ vihik. 3) Käekotis on
(vanatädi) _____ prillid. 4) Kas need on (sina) _____ käärid? 5) Kus on
(nemad) _____ suvekodu? 6) Kellena töötab (Albert) _____ abikaasa? 7)
(Tema) _____ naine on psühholoog. 8) Poeg kuulab (sõber) _____ kasseti.
9) Ostan (Anne Veski) _____ kasseti. 10) Kuidas on (teie vend)
_____ nimi? 11) Kui suur on (Toomas Kask)
_____ perekond? 12) Aino loeb (Astrid Lindgren)

_____ raamatut. 13) (Mina, õde) _____ korter on suur.
14) (Sina, naaber) _____ (haagissuvila) _____ seisab maja
ees. 15) (Rudolf, onupoeg) _____ naine on väga kaunis. 16) (Meie,
firma) _____ sekretär on noor. 17) (Õde, elukaaslane)
_____ juuksed on pikad. 18) (Rektor, koer) _____
nimi on Pobi. 19) (Tema, lapselaps) _____ rullisid seisavad koridoris.
20) (Agu, vennanaine) _____ kursusekaaslane töötab politseis.

62. Kirjutage sulgudes olevad sõnad õiges käändes.

1) Minu sõber aitab (mina) _____ tihti. 2) Ta aitab (mina) _____
eesti keelt õppida. 3) Eile pesi isa oma (väikebuss) _____. 4) Nad õpivad
(soome keel) _____. 5) Läksin (Martin) _____ kinno. 6) Mul
valutab (hammas) _____. 7) Kas sa soovid (mahl) _____? 8) Ta ootab
(tüdruk) _____ (bussipeatus) _____. 9) Indrek tahab (korteri)
_____ osta. 10) Õpetaja helistas minu (ema) _____. 11) Ma kirjutan
uued sõnad (vihik) _____ ja õpin need (pea) _____. 12) Nad ostsid
(pood) _____ uue õpilaspäeviku ja kaks (viltpliiats) _____. 13) Tüdruk
unistas (telesaade) _____ osalemisest. 14) See on (mina)
_____ keemiaülesannete kogumik. 15) (Mina) _____ meeldis
see lavastus väga.

63. Kuidas on omastav kääne?

1) (Nemad) _____ mootorsaag on remondis. 2) Kas see noormees ei ole
(koolidirektor) _____ poeg? 3) (See reklaamifirma) _____ kunstnik
omab ateljeed. 4) (Jurist) _____ kabinet asub teisel korrusel. 5) Auto seisab
(autopesula) _____ ees. 6) Minge (vagun) _____ juurde. 7) Ta ostab
kassast (pilet) _____. 8) Ma pean ostma ühe (sai) _____. 9) Nad ostsid uue
(teler) _____. 10) Mees pani (müts) _____ pähe ja võttis (autovõti)
_____ riulilt.

64. Kasutage õiget käänet.

1) Ma jumaldan (sina) _____. 2) Juhan helistas (korteriühistu esimees)
_____. 3) Robert töötab (politsei) _____. 4) Minu õde tahab
(näitleja) _____ saada. 5) Ma ei ole käinud (Ameerika) _____.
6) Mis kell väljub (laev) _____? 7) Kas sa näed (see helikopter)
_____? 8) See väike tüdruk on (Aleksander) _____ tütar, aga
poiss on (Mihhail) _____ poeg. 9) Tal on neli (laps) _____. 10) (Mis)
_____ sa unistad? 11) Ma unistan (puhkus) _____. 12) Andres
on armunud (Malle) _____. 13) Pille ei sõitnud (Aegviidu) _____. 14)
Pane (aken) _____ kinni, mul on külm! 15) Ma ei osanud (see lause)
_____ tõlkida.

OMADUSSÕNA

Omadussõna + Nimisõna

65. Lisage omadussõna (missugune?). Omadussõnad ei tohi korduda.

1) Täna on _____ ilm. 2) Sekretär peab _____ olema. 3) Meie büroo on _____. 4) Minu papagoi on _____. 5) Naabril on _____ naine. 6) _____ poiss nutab. 7) Vaasis on _____ tulbid. 8) Tal on seljas _____ pluus. 9) Küll see on _____ tänav! 10) Tallinnas on _____ ja _____ tänav. 11) Eile paistis _____ päike. 12) See töö on väga _____. 13) Miks poes on kõik nii _____? 14) Metsas on alati nii _____. 15) Küll sa oled juba _____ tüdruk!

66. Avage sulud.

1) Poes on (kollane, punane ja valge) _____ roosid. 2) Ostan ühe (punane) _____ roosi oma sõbrannale. 3) Ma arvan, et talle meeldib (punane) _____ roos. 4) Ta ostis poest ühe (kollane) _____ banaani ja kaks (roheline) _____ pirni. 5) Tore on kohata (meeldiv) _____ inimest. 6) Kirglik kalamees unistab (uus paat) _____. 7) Mulle ei meeldi (rumal) _____ inimese jutt. 8) See oli (asjalik) _____ ettekanne. 9) Kinkisime (noor) _____ stažöörile viis (pikk, oranž) _____ gerberat. 10) Nad olid (pikk) _____ tööpäevast väsinud.

67. Muutke laused mitmuslikeks.

1) Minu alluv on aeglane inimene. 2) See on halb komme. 3) Kohvikus istub üksik naine. 4) Laual on minu isiklik dokument. 5) Minu arust on ta rumal ja laisk. 6) Rikka üliõpilase uhke auto seisab ülikooli ees. 7) Jõuluks tehakse oma lähedasele meeldiv kingitus. 8) Ostame ilusa kollase banaani! 9) Tigu roomas puulehel. 10) Köögitööline ulatas kokale porganditüki. 11) Kas teil on küsimus? 12) Ma vihkan kõrge treppi! 13) Ilusal maalil oli kujutatud puud ja kivi. 14) Ema ostis magusat viinamarja. 15) Vaata seda naljakat meest ja tema imelikku habet!

68. Tõlkige sulgudes olev omadussõna.

1) Mulle meeldivad (spokojnye) noormehed. 2) Ta kirjutas mulle: “(Dorogaq) Diana!” 3) Tal on (plohoe) tuju. 4) Ettevaatust, (zlaq) koer! 5) Olja on (priwetliwaq) ja (skromnaq) tüdruk. 6) Meie klassis olid (smelye) poisid. 7) Ema ostis mulle (udobnye) saapad. 8) Talle meeldivad (^estnye) inimesed. 9) Eesti keel on (trudnyj). 10) See ei olnud (legkoe) harjutus.

69. Avage sulud.

Leelo on (keskmine) _____ kasvu (noor) _____ naine. Tal on (hele) _____ (sirge) _____ juuksed, (pikergune) _____ nägu ja (suur) _____ (sinine) _____ silmad. Leelo on (sihvakas) _____, (sportlik) _____ figuuriga. Tal on (pikk) _____ ja (ilus) _____ jalad ning (graatsiline) _____ käed. Oma (meeldiv) _____ välimusega võlub ta (ükskõiknegi) _____ inimesi. Te peaksite nägema tema (võluv) _____ naeratust! Leelo kannab alati (moodne) _____ riideid. Tal on (maitsekas) _____ ja (isikupärane) _____ riietumisstiil.

70. Lisage omadussõna.

1) Eesti on _____ riik. 2) Eestlased on _____ rahvas. 3) Mulle meeldib _____ Tallinn. 4) Tähtsad on Eestimaa _____ metsad. 5) Puhkasime _____ mere kaldal. 6) _____ rannaliival päevitas palju rahvast. 7) Leidsin _____ kaardilt kummalise nimega linna. 8) Saatsin sõbrale _____ tervitused. 9) Narva on _____ linn. 10) Jaanus puhkas tänavu _____ Narva-Jõesuus.

Omadussõna võrdlusastmed

71. Kirjutage omadussõna õige võrdlusaste.

1) Jaapani keel on **raske**. Hiina keel on _____. Eesti keel on minu jaoks kõige _____. 2) Minu ema on **ilus**. Miss Eesti on natuke _____, aga Miss Maailm on _____. 3) Ma olen **pikk**. Minu sõber on minust _____, aga meie korvpallurist koolivend on _____. 4) Ta on küllalt **vana**. Sina oled veel _____. Minu vanavanaema on _____. 5) Ma võin öelda, et tema naine on **hea** kokk. Jaan väidab, et tema ämm on _____. Kes on sinu arvates _____?

72. A) Kasutage sulgudes olevat omadussõna keskvõrdes Näide: Ta on (tark) targem kui sina.

B) Kasutage võrdleva sidendi kui asemel seestütlevat käänat.

Näide: Ta on (tark) targem kui sina. - Ta on sinust targem.

1) Elva on (väike) _____ kui Pärnu. 2) Juhan on (julge) _____ kui Juku. 3) Tiina on (edukas) _____ kui Liisa. 4) Valge vein on (hapu) _____ kui punane. 5) Võhandu jõgi on (pikk) _____ kui Emajõgi. 6) Kasari jõgi on (veerikas) _____ kui Keila jõgi. 7) Gunnari nina on (punane) _____ kui Tiidul. 8) Minu ema näib mulle (armas) _____ kui õpetaja. 9) Täna on (külm) _____ kui eile. 10)

Elutuba on (mugav) _____ kui rõdu. 11) Annika on (noor) _____ ja (virk) _____ kui Svetlana.

73. Kasutage sulgudes olevat omadussõna keskvõrdes.

1) Vanasti oli rohi (roheline) _____ ja taevas (sinine) _____. 2) Minu auto olgu (kallis) _____ ja (mugav) _____! 3) Ma olen kõigist oma sõpradest (taibukas) _____, (asjalik) _____ ja (energiline) _____. 4) Reinhold on (vana) _____ kui Peeter, aga Peeter on Reinholdist (tugev) _____. 5) Bernhardi meelest on Tiiu (kaunis) _____ kõigist tüdrukuist. 6) Eesti on väike riik, Rootsi on (suur) _____ ja (võimas) _____ riik. 7) Minu arust on tee (hea) _____, (tervislik) _____ ja (maitsev) _____ kui kohv. 8) See oleks talle (mugav) _____! 9) Eelmine test oli tänasest (raske) _____ ja (tähtis) _____. 10) On raske leida (vaikne) _____ ja (soodne) _____ puhkusepaika!

74. Kirjutage tabelisse puuduvad võrdlusastme võimalikud vormid.

Näide:

aeglane

aeglasem

kõige aeglasem

aeglasim aeglaseim

tähtis

noor

õige

kallim

odavam

tänulikum

kõige laiem

kõige soojem

kõige targem targim

külm

lühike

kõige parem parim

viisakas

sõbralik

pikem

hallim

MÄÄRSÕNA

75. Moodustage mäarsõna.

Näide: Ta joonistab (hea) - Ta joonistab hästi.

1) Paul jookseb (aeglane) _____. 2) Tüdrukud õpivad (usin) _____. 3) Kuulsin, et tal läheb (halb) _____. 4) Kas ma kirjutasin selle sõna (õige) _____? 5) Häädage kõik sõnad (korrektne) _____! 6) Vihma sajab (lõputu) _____. 7) Buss sõidab (ettevaatlik) _____. 8) Sulgege uks (vaikne) _____. 9) Päike paistis (soe) _____. 10) Ma kuulen (hea) _____, ei ole vaja karjuda. 11) Räägi palun (selge) _____! 12) Kiirrong sõidab (kiire) _____. 13) See noor daam on alati (elegantne) _____ riides. 14) Ei ole vaja istuda siin nii (tagasihoidlik) _____, tuleb oma arvamust avaldada! 15) Sa tegid kõik (vale) _____. 16) Tema referaat oli ootamatult lühike, talle meeldib esineda (lühike) _____.

76. Missugune sõna on õige?

1) Täna oli bussis (rahulik, rahulikult). 2) Reisijad tulid laevale (kiire, kiiresti). 3) Käitu palun (viisakas, viisakalt)! 4) Ära küsi nii (rumal, rumalasti)! 5) See oli väga (rumal, rumalasti) nali. 6) Kas eksam läks (hea, hästi)? 7) Minu puhkus möödus (halb, halvasti). 8) (Õige, õigesti) on esimene variant. 9) (Ilus, ilusasti) tüdruk vastas kahjuks (ebatäpne, ebatäpselt). 10) Vaadake, te kirjutasite selle sõna (vale, valesti) tahvilt vihikusse.

77. Moodustage mäarsõna võrdlusaste.

1) Andrus jookseb kiiresti. Liisa jookseb _____. 2) Ma õmblen ilusasti, aga ema õmbleb _____. 3) Minu vend õppis koolis üpris hästi, isegi minust _____. 4) Päike paistab soojalt. Aga lõunas paistab päike _____. 5) Kristi räägib palju. Riina lobiseb siiski _____. 6) Inge on hoolas. Priit peab kirjutama _____. 7) Tema seisukord on endine. Ta on _____ haiglas. 8) Mulle meeldivad rahulikud õpetajad, sest nad seletavad materjali _____. 9) Magistrandi ettekanne oli küllaltki lühike. Kokkuvõtte tegi ta veel _____. 10) Politseinik vaatas kahtlustatavat lähedalt, sest _____ poleks ta midagi näinud.

78. Avage sulud moodustades mäarsõna keskvõrde.

1) Auto sõidab aeglaselt. Sõida (kiire) _____! 2) Anton räägib vaikselt. Räägi (valjem) _____. 3) Poeg õpib halvasti. Õpi (parem) _____! 4) Ta kirjutab lohakalt. Kirjuta (korralikum) _____! 5) Õues on külm. Riietu (soojem) _____! 6) Tiit ei käitu korralikult. Käitu (viisakam) _____! 7) Asendusõpetaja töötab küll ajutiselt, ent tema tunnid mööduvad (huvitavam) _____. 8) Väike poiss on kärsitu. Ema palub tal käituda (kannatlikum) _____. 9) Jaana räägib segaselt. Oleks vaja rääkida (selgem) _____! 10) Abituriendi eksamitöö oli pealiskaudne.

Komisjon palus väljendada end (täpsem) _____ ja (konkreetsem) _____.

79. Moodustage mäarsõnad ja nende võrdlusastmed. Koostage laused.

Halb, normaalne, sõbralik, kindel, uhke, igav, tihe, laisk, tark, meeldiv.

ASESÕNA

80. Kasutage asesõna õiges käändes.

1) (Mina) _____ elan Jõhvis, aga (mina) _____ vanemad elavad Venemaal.
2) Ma helistasin (sina) _____. 3) (Kes) _____ järelkäru seisab minu garaaži ukse ees? 4) See on (tema) _____ rahakott, aga miks (tema) _____ rahakott siin on, seda (mina) _____ ei tea. 5) (Mina) _____ meeldib see kommikarp - kingime selle (tema) _____. 6) Kas (sa) _____ arvad nii? 7) (See) _____ me võtame. 8) Vabandage, kas (teie) _____ on aega? 9) Need on vist (tema) _____ võtmed. 10) Kas te olete (nemad) _____ näinud ja (nemad) _____ rääkinud?

81. Mis küsimusele vastab rasvaselt trükitud asesõna?

1) See olen **mina** ja see on **minu** sõbranna. 2) **Ma** austan **teda**. 3) **See** noormees oli **minusse** armunud. 4) **Seda** artiklit ei tohi sa lugeda! 5) **Selle** lillepoti tõi Mihhail. 6) **Sellesse** saali tulevad soomlased. 7) **Need** mehed on mehaanikud. 8) **Nende** meeste töökoht on laeval. 9) **Nendele** meestele makstakse väärilist palka. 10) **Niisugune** tüdruk meeldiks **talle**. 11) **Niisugusele** keerulisele küsimusele ma ei oska vastata. 12) Ka **sellisele** küsimusele ei oska ma vastata. 13) **Sellise** naabriga on lõbus elada. 14) Tüdruk, **kellega** Ants tantsis, oli saarlane. 15) Neiu, **kelle** Jüri koju saatis, ei osanud eesti keelt. 16) See ajakirjanik, **keda** eile telerist näidati, on minu tuttav. 17) Proua, **kellega** Nikolai praegu vestleb, on soomlane, aga see noor naine, **kellest** Andrei kogu aeg räägib, on itaallane. 18) **Missugune** on sinu tütar? 19) **Minu** tütar on just **selline** nagu mina ise. 20) **Teieta** oli siin nii igav.

82. Kirjutage asesõna õiges käändes.

1) (Mina) _____ olen õpilane. 2) (Mina) _____ meeldib ladina keel. 3) Sõitsime koos (nemad) _____ Keila-Joale. 4) Kas (teie) _____ on telefoni? 5) Ilma (sina) _____ oli nii igav! 6) Ärge küsige (see) _____ (mina) _____! 7) (Meie) _____ oli väga lõbus. 8) Pean (tema) _____ kindlasti helistama ja (see) _____ järele küsima. 9) Jookske ruttu

(meie) _____ ja siis tagasi (nemad) _____! 10) Seekord ei tahaks ma olla (sina) _____ asemel. 11) (Kes) _____ te end peate, et karjute siin (mina) _____ peale? 12) (Mina) _____ kingiti imeilus meremaal. 13) (Mina) _____ on (teie) _____ üks uudis! 14) Mida ta küll (nemad) _____ leiab - (nemad) _____ on ju nii tavalised! 15) Kas ma tohin (sina) _____ küsida: kus on (sina) _____ kuldsõrmus, mille ma (sina) _____ jõuludeks kinkisin?

83. Kirjutage asesõna õiges käändes.

1) (Kumb) _____ neiuga Ando eile kinos käis? 2) (Mõni) _____ meeldib vaikus, (mõni) _____ eelistab linnakära. 3) (Kumb) _____ sa räägid, kas Riinast või Tiinast? 4) Mitte (kumbki) _____! 5) Ta ütleb, et ei tea, (kes) _____ ta saada tahab, aga on aeg otsustada. 6) Kas ilma (see) _____ ei saa? 7) Olen tihti (see) _____ mõelnud, aga siiski ei huvita (see) _____ (mina) _____ tõsiselt. 8) (Mõni) _____ mõttes on tal õigus. 9) (Mina) _____ tundub, et Kalle on (keegi) _____ armunud. 10) (Miski) _____ ei tohiks (teie) _____ segada. 11) (See) _____ leppisid kõik. 12) (Kumb) _____ vestmikus oli see viga? 13) Pole viga, kui (sina) _____ teed (mõni) _____ harjutuses (mõni) _____ vea. 14) (Tema) _____ võib kõiges usaldada. 15) (Need) _____ kordadel, mil ma (tema) _____ kohtusin, oli (tema) _____ midagi võluv.

KAASSÕNA

84. Valige sobiv kaassõna ja moodustage lause.

- 1) Maja / (ees-ette-eest) / seisma / sõidua autod.
- 2) Mina / korter / uks / (taha-taga-tagant) / olema / eile / suur / pakk.
- 3) Tema / laps / foto / on / alati / tema / laud / (peale-peal-pealt) / telefon (kõrvale-kõrval-kõrvalt).
- 4) Jõuluvana / tulema / uks / (taha-taga-tagant) / ja / koputama / uks / (peale-peal-pealt).
- 5) Kell / kukkuma / enne / laud / (alla-all-alt) / aga / Jaanika / otsima / see / riul / (peale-peal-pealt).
- 6) Puu / (alla-all-alt) / kasvavad / seemed.
- 7) Kas / ma / tohtima / istuma / teie / (kõrvale-kõrval-kõrvalt)?
- 8) Vanaema / käima / arst / (juurde-juures-juurest).
- 9) Vanaema / tulema / arst / (juurde-juures-juurest) / ja / apteek / tabletid / ostma.
- 10) Kirjutama / teie / leping / (alla-all-alt)!

85. Lisage sobiv kaassõna.

- 1) Lilled on vaasi _____.
- 2) Koer magab laua _____ vaiba _____.
- 3) Ukse _____ seisib postiljon.
- 4) Me kohtusime kino _____.
- 5) Teenindusmaja on kaubamaja _____.
- 6) Pane sendid laua _____!
- 7) Võtmed on mati _____.
- 8) Helikopter lendas linna _____.
- 9) Koer jookseb haukudes võõra _____.
- 10) Õpetaja seisab tahvli _____.
- 11) Me _____.

sõitsime liinibussiga _____ linna. 12) Orav jooksis _____ puu. 13) Noorpaar jalutas _____ mäe. 14) Kas te läksite _____ pargi? 15) Varas käis _____ maja. 16) Triinu röömustas lilled _____ . 17) Õhtul istus terve pere televiisori _____ . 18) Sõitsime sugulastega järve _____ . 19) Kuusk seisis raekoja _____ . 20) Mille _____ sa mõtled?

86. Avage sulud lisades vajadusel kaassõna.

1) Sekretär unustas dokumendid (seif) _____ . 2) Minge otse (park) _____ ja pöörake paremale! 3) Ootan sind (mälestusmärk) _____ . 4) Kas te sõitsite Saksamaale (Poola) _____ või (Rootsi) _____ ? 5) Räägitakse, et ta leidis varanduse (vana talumaja) _____ . 6) Kerjus seisis (kauplus) _____ . 7) Ma pean (meie perearst) _____ minema. 8) Pane ajakirjad (laud) _____ ja tule (mina) _____ . 9) Must BMW seisis (minu valge Toyota) _____ . 10) Ta hoiab raha (ümbrik) _____ . 11) Vajalikud paberid on (laud) _____ , mitte (kott) _____ . 12) Auto sõitis (sild) _____ . 13) Meie koer sööb (kauss) _____ või (käsi) _____ . 14) (Uks) _____ seisis tüdruk ja ootab oma peigmeest. 15) Ema ostis (vanaema) _____ kingituse.

87. Avage sulud lisades vajadusel kaassõna.

1) Mari kirjutas referaadi (valge paber) _____ . 2) Helistage kas _____ või _____ (lõuna) . 3) Tulge pärast kooli (mina) _____ ! 4) (Vaateaken) _____ seisis kaunis neiu. 5) (Tänav) _____ sõidab igasuguseid sõidukeid. 6) Istun siin _____ (kell kaks). 7) Suvel puhkasid nad (tiik) _____ . 8) Ära (mina) _____ muretse! 9) (Vanker) _____ seisis must hobune. 10) Malle elab (bussijaam) _____ . 11) Kogu aeg mõtlen (tema) _____ . 12) Selle professori loengud algavad alles _____ (märts). 13) Iga natukese aja tagant vaatas ta (rõdu) _____ . 4) Esimesel advendil koguneti (raekoda) _____ . 15) Muide, loeng algas juba (pool tundi) _____ .

ARVSÕNA

Arvsõna + Nimisõna

88. Avage sulud.

1) Janel on 1 (tütar) _____ , aga Arkadil on 4 (poeg) _____ . 2) Ostin eile 2 (kustutuskumm) _____ . 3) Liiter (piim) _____ maksab 6 (kroon) _____ ja 10 (sent) _____ . 4) Mõnel on 5 (auto) _____ ja 2 (korter) _____ , aga minul ei ole midagi. 5) Väljas on väga külm, mul on seljas 3 (kampsun) _____ .

6) Sekretäril on alati 8 (sõrmus) _____ sõrmes. 7) Väike Jaan sai sünnipäevaks 12 (kingitus) _____. 8) Ma ootas seda kirja 5 (aasta) _____, 4 (kuu) _____ ja 19 (päev) _____. 9) Aastas on 365 või 366 (päev) _____. 10) Ta jõi 8 (klaas) _____ vett järjest. 11) Eestis on 15 (maakond) _____ ja umbes 1000 (järv) _____. 12) Ma ei ole 4 (öö) _____ maganud. 13) Tema referaat oli 78 (lehekülg) _____ pikk. 14) Valimistel osales ainult 3 (kandidaat) _____. 15) Kodus jäi teha 4 (harjutus) _____ ja õppida 25 (sõna) _____.

89. Avage sulud.

1) Selles firmas töötab 12 (inimene) _____. 2) Ta tahab sõbrannale sünnipäevaks 100 (alpikann) _____ kinkida. 3) Isa töötab 5 (päev) _____ nädalas. 4) Sõitke paar (peatas) _____ trolliga ja siis 1 (peatas) _____ trammiga. 5) Minu toal on 2 (aken) _____ ja üks (uks) _____. 6) Mul on rahakotis vaid mõni (kroon) _____, kas sa saad mulle 100 (kroon) _____ laenata? 7) Meie grupis on 27 (õppur) _____: 12 (noormees) _____ ja 15 (neiu) _____. 8) Kinos on 2745 (istekoht) _____. 9) Selles raamatus on 3999 (lehekülg) _____. 10) Mõni (laps) _____ on väga oma vanemate moodi.

Põhiarvsõna

90. Lugege laused. Mis küsimustele vastavad arvsõnad?

1) Neil oli kodus 3 kollast kassi. 2) Ta armastab neid 3 kollast kassi. 3) Üliõpilane võttis raamatukogust raamatu 3 kollasest kassist. 4) Valentin jumaldab 3 kollast kassi. 5) Ta ei saa ilma 3 kollase kassita elada. 6) Ta räägib alati 3 kollasest kassist. 7) Kuidas suhtusid sina 3 kollasesse kassi? 8) 3 kollast kassi jäeti koduta. 9) Kas ei ole raske osta iga päev 3 kollasele kassile süüa? 10) See naine on oma 3 kollase kassiga lausa naeruväärne!

91. Täitke lüngad.

A: (seitse, kaunis, tütarlaps)

1) Meie klassis õpib _____. 2) See oli _____ ühine saladus. 3) Võtkem _____ kaasa! 4) Neist _____ on üks liiga kapriisne ja see on minu õde. 5) Treener andis _____ aukirja. 6) _____ olid uued moodsad kingad. 7) Ükskord oli minu vend armunud _____ üheaegselt. 8) Need _____ on minu parimad sõbrannad. 9) _____ sain ilusa sünnipäevakingituse. 10) Raul olevat käinud diskol _____ ja pärast saatnud kaardi kõigile _____.

B: (üks, raske, ülesanne)

- 1) _____ ma kahjuks ei osanud teha. 2) Selles testis oli _____ . 3) Ma tegin _____ kohutavalt palju vigu. 4) Ta olevat saanud _____ hakkama. 5) _____ oli palju uusi sõnu. 6) Ristsõna ilma _____ on igavavõitu.

C: (üheksa, tark, noormees)

- 1) _____ istuvad ühes auditooriumis. 2) _____ sõnaraamatud olid laual. 3) _____ on tööd arvestatud. 4) Professor esitas küsimuse _____ ja jäi _____ vastustega rahule. 5) Kõigil _____ oli kindel otsus minna õppima õigusteaduskonda.

Järgarvsõna

92. Millal on need inimesed sündinud?

Tiit (17. VII 1905. a)
Leida (27. V 1967. a)
Kati (21. III 1908. a)
Roman (2. II 1921. a)
Karin (11. XI 1978)
Karl (30. IV 1977)
Mari-Liis (1. I 1963)
Aino (19. XII 1936)
Meelis (9. X 1990)

93. Lugege järgarvud õigesti.

1) See eksam oli eelmise aasta **9.** mail. 2) Kirjanik Jaan Kross on sündinud **19.02.1920.** a. 3) Tema sõber avas oma firma **12.11.1990.** a. 4) Oliver lõpetas keskkooli juba **24.06.1987.** a. 5) See toimus **1.04.1995.** a. 6) Ma arvan, et ta on sündinud **26.05.1970.** a. 7) Teet sõitis **1944.** aastal Rootsi ja tuli **1990.** aastal tagasi. 8) Me tutvusime **1989.** a. 9) Tartu ülikool avati **1632.** aastal. 10) See maja ehitati **1954.** aastal. 11) See kohvik oli olemas juba **19.** sajandil. 12) Mingi sõda algas **1818.** aastal. 13) **24.02.1918.** a kuulutati välja Eesti Vabariigi iseseisvus. 14) Eesti hümn lauldi **1.** korda I üldlaulupeol - **1869.** a. Tartus. 15) Rahvarinne loodi **1988.** a.

94. Lugege arvud õigesti.

1) Eile oli **8.** jaanuar. 2) Minu maja kõrval on **5.** keskkool. 3) See oli tema **2.** naine. 4) **20.** august on puhkepäev. 5) **63.** buss sõidab Lasnamäele. 6) Suvi algab **21.** juunil. 7) Onutütar õpib **24.** keskkoolis **10.** klassis. 8) Silmaarst võtab vastu **9.** kabinetis. 9) Kas sina elasid enne **4.** mikrorajoonis? 10) Ta on nagu **7.** taevas - alati õnnelik. 11) Ene parim sõber õpib

juba **3.** kursusel. 12) Külalised elasid hotellis **28.** korrusel. 13) Ma olen sündinud **26.** mail **1970.** aastal. 14) Ema puhkus algab **13.** juunil, isa puhkus **30.** juunil. 15) Kui Arnold õppis **4.** kursusel, siis tutvus ta oma praeguse abikaasaga. 16) Nad abiellusid **09.11.1988.** a. 17) Endel lõpetas merekooli **1982.** aastal. 18) Dokument allkirjastati **02.01.1995.** a. 19) Ta töötab selles firmas alates **18.09.1996.** a. ja tema leping kehtib **2002.** aastani. 20) Tehing kehtib aastani **2002.**

95. Lugege arvud õiges käändes.

1) Täna on **19.** aprill. 2) Angeliina elab **4.** korrusel. 3) Õnnitlesime vanaisa **89.** sünnipäeval. 4) Ines naerab juba **8.** korda. 5) Ta jõi **2** tassi kohvi ja küsis **3.** tassi veel. 6) Sain ta kätte **6.** korral. 7) Vanaema saab varsti **78-**aastaseks. 8) Nad helistasid mulle **3** korda, **3.** korral ütles ema, et ma olen haige. 9) Paigutage see tekst **2** lehele! 10) Tehke **1** koopia nendest **14** leheküljest, aga **5.** leheküljest **6.** 11) Kõike pole vaja korrata **100** korda. 12) Ema sooritas kodakondsuseksami **1.** katsel. 13) **9** korda mõõda, **1** kord lõika! 14) Pärast **89.** kilomeetrit avastas Jaan, et juhiload olid jäänud **117.** auditooriumisse. 15) Seda palki ei suudetud liigutada **10** mehegagi. 16) Esitage vajalikud dokumendid **11.** aprilliks **213.** kabinetti **2.** korrusel! 17) Majas nr **18** elab **81-**aastane mees. 18) Katrin tõlkis need **12** rasket lauset **4** keelde. 19) Kas tead, et selle kirjaniku teosed on ilmunud **48** keeles? 20) Alates **7.** klassist õppisime maateadust, aga **9.** klassist hakkasime õppima Eesti ajalugu.

96. Avage sulud kirjutades numbrid sõnadega.

1) Ta on (29) _____-aastane. 2) Kiituskirja said kõik (19) _____ abiturienti. 3) Arvestus toimub (22. detsember) _____ (236. auditoorium) _____. 4) Veebruar on (2.) _____ kuu. 5) See vanahärra on sündinud (1911.) _____ aastal. 6) Vanaisa käis (89-aastane) _____ suusatamas. 7) (13 inimest) _____ on täna sõidueksam. 8) Palun tehke koopia (117. lehekülg) _____. 9) Ma ei unusta kunagi (1. koolipäev) _____. 10) (12 õpilast) _____ ei sooritanud eksamit, (2) _____ said ("3") _____ ja ülejäänud vastasid ("5") _____.

LISAHARJUTUSED

97. Kasutage sulgudes olevat tegusõna a) tulevikus ja b) minevikus.

Meie pere (olema) pühade ajal kodus. Isa (tooma) tuppa suure kuusepuu, mille lapsed (ehtima). Nad (panema) kuusele küünlad ja ehted. Ema (küpsetama) kooke ja (valmistama) palju head sööki. Kuuse alla ma (peitma) kingitused. Me (vaatama) telerit, (kuulama) muusikat ja (sööma). Õhtul (tegema) kõik oma kingitused lahti - Andruse pakis (olema) uus pinal koolitarvetega ja Salme (saama) suure nuku. Isa (kinkima) emale kalli lõhnaõli.

Isa kingipaki sees (olema) kootud kampsun - vanaema (kuduma) meelsasti. Meil kõigil (olema) hea tuju. Kui lapsed juba (magama), (tulema) naabrid meile head uut aastat soovima. Meil (olema) head naabrid. Me (saama) hästi läbi. Naabrinaine (tooma) kaasa omatehtud salati ja me (laskma) sel hea maitsta. Sellised (olema) meie pere aastavahetuspühad.

98. Kirjutage tegusõna lihtminevikus.

Naabrinaine Mall (läheb) _____ kauplusesse. Ta (valib) _____ juustu ja vorsti. Müüja (hakkab) _____ temaga riidlema, sest Mall (unustab) _____ võtta korvi. Ta (pöördub) _____ tagasi ja (võtab) _____ ostukorvi. Siis (paneab) _____ ta korvi oma ostud. Koor (on) _____ vana, seda Mall ei (võta) _____. Kui tal (on) _____ kõik kaup korvis, siis (suundub) _____ ta kassa juurde maksma. Müüja (arvestab) _____ kõik kokku ja (ütleb) _____ summa. Naabrinaine (võtab) _____ käekotist rahakoti ja (tasub) _____ arve. See (on) _____ päris suur. Siis (paneab) _____ ta ostud kotti. Tal (on) _____ kaasas võrk ja kilekott. Kui Mall (paneab) _____ asjad ära, siis (hakkab) _____ ta koju minema. Koduteel (kohtab) _____ Mall oma sõbrannat ja nad (räägivad) _____ poolteist tundi juttu. Siis (lähen) _____ mina neist mööda. Ma (tervitan) _____ naabrinaist viisakalt ja (küsin) _____, kas saan teda aidata. Muidugi (saan) _____.
Nii (tassin) _____ ma iga päev naabrinaise raskeid kotte koju. Sedasi (teeb) _____ tema sisseoste.

99. Kirjutage tegusõna õiges vormis.

1) Selle üle ei tasu (vaidlema) _____! 2) Vanaema ei saa (istuma) _____ ilma midagi (tegema) _____ - alati ta kas (kuduma) _____ või (heegeldama) _____. 3) See aulakõnelema) _____ härra on meile eelmisel semestril majandust (lugema) _____ professor. 4) Mida te (ütleva) _____ selle kohta? 5) Tutvusime ekskursioonil (olema) _____ hinnaliste kunstikogudega. 6) Baari (vajama) _____ nõudepesijat. 7) Ma (panema) _____ kogu oma raha pangavarudele ja nüüd (olema) _____ ilma rahata. 8) Keelt võib (õppima) _____ iseseisvalt või kogenud õpetaja käe all. 9) Hiljuti (restaureerima) _____ pangahoone avati lõpuks pidulikult. 10) Kes meist ei (tahtma) _____ õnnelik olla?

100. Moodustage umbisikuline tegumood.

1) Teile (teatama) posti teel, mida (otsustama). 2) Vanemad töötajad (koondama) ja (kuulutama) välja konkurss ametikoha täitmiseks. 3) Idamaades (abielluma) varakult. 4) Siin (õmblema) kiiresti ja korralikult vormirõivaid. 5) Mulle ei meeldi, kui minuga (vaidlema) või minu seisukohti ei (aktsepteerima). 6) Kas mulle eile ei (helistama)? 7) Uks (sulgema) vaikselt ja midagi ei (ütleva). 8) Kõigile küsimustele (oskama) eksamil vastata.

9) Aga teile pole ju midagi (ette heitma)! 10) Noorele juhile (avaldama) umbusaldust. 11) Täna (ennustama) kuiva ja päikesepaistelise ilma. 12) Vanurile (leidma) koht vanadekodus, kus tema eest korralikult (hoolitsema). 13) Hilisemaid pretensioone ei (rahuldama)! 14) Praakkaup (alla hindama). 15) Seminaridel (vahetama) teadmisi ja (saama) hüva nõu.

101. Kirjutage sulgudes olevad sõnad õiges käändes.

1) Minu sõber on sündinud (vähk, tähtkuju) _____, see tähendab, et ta on (iseloom) _____ vastuoluline. 2) Tanja on armunud (see, pikk, optimistlik, rikas, sümpaatne, noormees) _____. 3) Vaadake (see, sportlik, enesekindel, veetlev, neiu) _____! 4) Jälgige (see, sportlik, enesekindel, veetlev, neiu) _____ käitumist! 5) Sergei kinkis oma (õrn, kena, sarmikas, sõbranna) _____ kimbu (sinised, rukkililled) _____. 6) Kas te armastate (kerge, muusika) _____ või eelistate (klassika) _____? 7) Andke (mina) _____ andeks - ma unustasin (see) _____ (kodu) _____! 8) Miks Evelin ei võtnud (arutelu) _____ osa? 9) Olge tänatud (aitama) _____! 10) Oma (välimus) _____ ja (käitumine) _____ meenutas ta üht punkarit. 11) Ta ütles (neiu) _____: "Palun abiellu (mina) _____ - ma armastan ainult (sina) _____!" 12) Selles kalendris leidub palju (toredad, naljad) _____ - kas sa oled (need) _____ lugenud? 13) Osta endale (vajalik, spordidress) _____ (see, osakond) _____! 14) (Mina) _____ meeldib (väike, punane, katus, maja) _____ mere ääres. 15) Kuidas sa saad lugu pidada (inimene) _____, kes (sina) _____ alati valetab ja oma juttudega (kõik, teised) _____ tüütab?

102. Avage sulud.

1) Nad suusatasid (mets) _____ ja imetlesid (talvine loodus) _____: (sihvakad männid, haljad kuused) _____ ning (lumised lagendikud) _____. 2) Kas (eksam) _____ tohib kasutada (isiklik sõnastik) _____? 3) Päevast päeva vaatab ta (teler) _____ filme või (mõni videofilm) _____ ning sööb samal ajal (rasvased kartulikrõpsud) _____. 4) Pooled minu tuttavatest liitusid (Q-GSM) _____ ja segavad nüüd (õppetöö) _____. 5) Nooremad peavad (vanemad) _____ aitama. 6) Professor Tool juhendas isiklikult (mina) _____ kursusetöö kirjutamisel. 7) Sõitsin maale (talunik) _____ aitama. 8) (Kes) _____ sa teretasid? 9) Kas sa tead (see) _____, et see noor sümpaatne preili peab lugu ainult (rikkad ja edukad noormees) _____? 10) Unine reisija jättis kohvri (tramm) _____. 11) Ma (käima) _____ varem kord kuus (disko) _____. 12) Me lugesime (see jutustus) _____ eile. 13) See meeldiv daam, (kes) _____ kõik imetlesid,

istub praegu (too mees) _____ kõrval. 14) Noormees palus (neiu) _____
vabandust. 15) (Kus) _____ sa peitsid oma spikrid? 16) Ehkki ta elab (parem)
_____ kui mina, arvan ma, et olen temast (õnnelik) _____. 17) Ärge
küsige (see) _____ (mina) _____, vaid pöörduge
(asjatundja) _____! 18) Ajakirjanik jälgis (miniatuurne ja armas baleriin)
_____. 19) Õhtul segas ta endale (kokteil) _____ ning nautis
(mõnus muusika) _____. 20) Kas meil ei peaks olema kahju
(pensionärid, asotsiaalid ja noored pered) _____
_____?

103. Avage sulud. Kirjutage arvud sõnadega.

1) Mulle meeldiks, kui ka (8.) _____ märtsi tähistataks pidupäevana. 2) (15) _____
üliõpilasel on arvestus sooritatud. 3) Eksam on (13.) _____ juunil kell (10.15)
_____. 4) Tema (4) _____ sõbrast on (3) _____ alaealised. 5) Ma
ei saanud aru (28) _____ lausest. 6) (5 inimest) _____ on vaja minna
süstima. 7) (224. lehekülg) _____ oli trükiviga. 8) Ta suitsetas järjest (9) _____
sigaretti. 9) Minu (2 sõpra) _____ on oma äri. 10) Virve on juba (21) _____
aastane. 11) Juhan Liiv sündis (30.04.1864. a) _____. 12) Kas te teate, et see maja
ehitati juba (XIII) _____ sajandil? 13) Kas meie õppealajuhataja sünnipäev on
(11.02.) _____? 14) See kaval noormees käib korruga (3) _____ tüdrukuga.
15) Need dokumendid on (2.) _____ sahtlis. 16) Eestlaste rahvakalendis
kestavad jõulud (20. detsember) _____ (6. jaanuar) _____. 17)
Lastekirjanik Eno Raud suri (1996.) _____ aastal (67) _____
aastasena. 18) (1992.) _____ aastal ilmus raamat "(400) _____
nõuannet koeraomanikule". 19) Seda etendust mängitakse juba (114.) _____
korda. 20) Näitleja Jüri Järvet sündis (1919.) _____ aastal ja suri (1995.)
_____ aastal.

104. Lugege arvud õigesti.

1) Ma olen käinud 6 Eesti linnas, neist 5 lähaksin veel kord. 2) 18 õpilasel on õppeedukus
hea, aga mis saab ülejäänud 9? 3) Täna oli 1. loengul 15 üliõpilast ja 2 õppejõudu. 4)
Tõlkige 14. lause ning kirjutage järgmised 8 sõna vihikusse. 5) Kas teie grupi eksam toimub
07.01.? 6) Katrin tuli kella 7. 7) Kell 8 olime ruumis nr 402. 8) Õpetaja seletas 2 õpilasele 2
reeglit 2 keeles. 9) Õpetaja seletas 18 õpilasele 18 reeglit 64 näite abil. 10) 59. näitest ei
saanud õpilased aru. 11) Ta lõpetas Tapa 1. keskkooli 12. klassi 1990. aastal. 12) Selle testi
eest sai ainult 1 üliõpilane need vajalikud 112 punkti. 13) Ta saatis telegrammi 4 tüdrukule,
aga vastuse sai vaid 3. 14) 1. korda elus tegi ta abieluettepaneku ja seda korruga 2 neiu.
15) Selles ajakirjas on 82 lehekülge, neist 13 leheküljel on ainult reklaam.

105. Kirjutage arvud ja nimisõna õiges käändes.

1) Katrini ema on juba (56-aastane) _____. 2) Meie raamatukogus on üle (11259 raamatut) _____. 3) Lõputunnistus anti (48 abiturienti) _____. 4) Oktoober on (10. kuu) _____. 5) Meie korter asub (9. korrus) _____, aga lift sõidab tavaliselt (7. korrus) _____. 6) (2003. aasta) _____ lõpetab Ìanna ülikooli. 7) Pangas peab laenu saamiseks olema (2 käendajat) _____. 8) Ei ole võimalik kirjutada üheaegselt (10 pastakat) _____. 9) Tema sõber lõpetab juba (5. kursus) _____. 10) Ärge pöörake (2 lisaküsimust) _____ tähelepanu! 11) (11 õpilast) _____ (24) _____ kirjutasiid etteütuse rahuldavalt. 12) Viimase loengu konspekt on (8 lehte) _____. 13) Kui palju ma (150 krooni) _____ tagasi saan? 14) Ta rääkis (1 võõras kaasreisija) _____ oma minevikust. 15) Teisipäeval algab suur mess, millest võtab osa üle (300 firmat) _____ (21 riiki) _____.

106. Avage sulud.

1) (Mina) _____ on kolm (noorem õde) _____. 2) Hinne ei sõltu alati (teadmised) _____. 3) Kuulsin (uudised) _____ (raadio) _____. 4) Kuidas saaksin (teie) _____ aidata? 5) Kas sa oled tähele pannud, et see neiu sarnaneb (noor poplauljanna) _____? 6) (Kes) _____ laenata 1000 krooni? 7) (Lektor) _____ esitati (küsimused) _____. 8) Pinginaabril pole mingit huvi (kaasaegne kunst) _____ vastu. 9) Reigo tõlkis (sõnad, laused, lõigud ja terved tekstid) _____ rumeenia keelde. 10) Unustasin (oma kindad) _____ (kodu) _____. 11) Arst vaatas poisi (kurk) _____ ja käskis tal juua (kibuviitsatee) _____. 12) Tarmo armastas (grupiõed) _____ (valged krüsanteemid) _____ kinkida. 13) Õppisime, et kvaliteet määrab (nõudlus) _____ ja tavaliselt sõltub (hind) _____ just nimelt (kvaliteet) _____. 14) (Kes) _____ sa tervitasid ja (kes) _____ jätsid hüvasti? 15) Draamateatris mängiti A. Tõõehhovi ("Kolm õde") _____.

107. Kirjutage lünka sobiv kaassõna.

1) Sisseastumiseksamid on _____ juuli lõpust. 2) Vanaaegne auto sõitis _____ linna. 3) Ei tohi lubada lastel istuda terve päeva televiisori _____! 4) Naabripoiss armastas käia _____ arste ja juriste. 5) Pensionär jäi seisma kassa _____ lapse _____. 6) Arvuti _____ istus kogenud programmeerija. 7) Jalutasime _____ pargi ja _____ turuplatsi. 8) Isa sooritas kodakondsuseksami _____ ootuste hästi. 9) Imelik meeskodanik jäi seisma _____ teed ja osutas käega valgusfoori _____. 10) Osakonnajuhataja ja müügijuht lahkusid kümne minuti _____. 11) Ära hinda inimesi välimuse _____! 12) _____ heade õpikuteta on raske õppida. 13) Tead, ta meeldib mulle eelkõige oma viisaka käitumise _____. 14) Teleri _____ kostus imelikku susinat. 15) Minge trepist _____ ja pöörake vasakule _____.

108. Avage sulud.

1) Turismifirma soovib (kõik) _____ (jõulud) _____ Soome või Dubaisse sõita. 2) (Iga leping) _____ peavad alla kirjutama mõlemad osapooled. 3) Eelistage maksekaardiga (tasumine) _____ ja olge valmis, et kassas nõutakse teie (isikut tõendav dokument) _____ esitamist. 4) Firma vajab kiiresti (uus tõlk) _____ ja võtab tööle (asjalik autoremondilukksepp) _____! 5) Tänapäeval ei tohi enam (keegi) _____ usaldada. 6) Mulle ei meeldi (kõik inimesed) _____ kahtlustada. 7) Iga müüja vastutab (kaubad) _____ eest, mida ta müüb. 8) Ürituse raames peetakse ka konkurss (kokad, kelnerid ja administraatorid) _____. 9) Ema armastab ikka öelda: "Homnikusööök söö ise, lõuna jaga (sõber) _____ ja õhtueine anna (vaenlane) _____!" 10) Tiina osales (kõik loosimised ja loteriid) _____, aga ei võitnud (miski) _____. 11) (Tänavune filmifestival) _____ osales ka kuulus itaalia näitleja. 12) Selle tuntud poliitiku vanaisa juhtis omal ajal (politsei) _____ ja oli (kaitseliit) _____ ülem. 13) Kui lõpetan (keskkool) _____, lähen ma edasi õppima (akadeemia) _____. 14) Turvafirma valvab (kauplused) _____, (ettevõtted) _____ ja isegi (korterid) _____. 15) Tihti mängivad blondiinid (naiivne kaunitar) _____ ja neile andestatakse nende (rumalus) _____.

109. Avage sulud.

1) Hoolitsege (oma ema tervis) eest! 2) Tudengid kogunesid (saal). 3) Ärge unustage (oma võtmed) (kodu)! 4) Eksami tulemus sõltub eelkõige (ettevalmistus), aga mitte (sümpaatia). 5) Poisid, leppige (olukord)! 6) Kas ta haigestus (kopsupõletik) või (gripp)? 7) Jan saatis (tüdruk) (kodu). 8) Seesuguste küsimustega palun pöörduda (inspektor Rebane) poole ja küsida (kõik) täpselt (tema). 9) Kuulsin (uudised) (raadio), aga ei uskunud (need). 10) Ta palus (mina) vabandust ja lubas, et ei tülitse enam (mina ja minu sõbrad). 11) Kogu õõ sadas (märg pehme lumi). 12) Palun, saage (mina) ka aru, ma tahan ainult tema (sõnad) korrata! 13) (Vajalikud luulekogud) küsiti raamatukogust pidevalt. 14) (Kus) teie (need materjalid) saite? 15) Räägitakse, et see naine loeb (mõtted). 16) Kus müüakse (jalgrattad) või (rulluisud)? 17) Kalev teab (kõik ajaloolised sündmused): nii (lahingud) kui (ägedad võitlused) väga hästi; ta oskab (need) huvitavalt jutustada. 18) Ma pidasin väga lugu (oma onu), sest ta eitas (kõik) ja usaldas (igaüks). 19) Ma ei kadesta (sina)! 20) Kristiina ostis (turg) (ilus odav seelik) ning ta oli (see) üle siiralt õnnelik.

110. Avage sulud. Avaldage oma arvamust probleemi kohta.

Räägib (15) _____ - aastane Mariel:

"(Tasuline haridus) _____ suhtun ma igati (positiivne) _____, sest siis oleksid (õppimistingimused) _____ ka (soodsam) _____. (Keskkharidus) _____ peab igal juhul olema võimalus saada (tasu) _____, sest (õpilased) _____ pole (võimalus) _____ teenida endale raha. (Praegune õppemaks) _____ juures puudub näiteks minul võimalus (tasuline kõrgharidus)

_____ omandada. Mõnedes valdkondades, nagu pedagoogika, peaks õppimine olema tasuta, sest igale poole ei ole lihtsalt tulutoov (õppemaks) _____ panna. (Riik) _____ peaks uuesti käivitama stipendiumide (süsteem) _____".

111. Kirjutage vajadusel lünka õiged lõpud.

1) Lapsed meelitas _____ kassipoja karbi _____ välja. 2) Küll on tore tema _____ mängida! 3) Vanaema on pisut kõva kuulmise _____. 4) Me istuta _____ aeda roosipõõsa _____ ja kasta _____ seda iga _____ päev _____ korralik _____. 5) Nüüd on tüdrukute _____ ja poiste _____ kõhud banaani _____ täis ja nad lähe _____ rõõmsalt kontserdi _____. 6) Kunstnik joonista _____ maastik _____ kolm _____ roheli _____ sihvaka _____ palm _____ ja kena roosa _____ taeva _____. 7) Miks sa Marianne _____ niimoodi vihka _____ - kas ta on sinu _____ midagi halb _____ teinud? 8) Ma mõtles _____ parajasti tähtsate _____ asjade _____, kui Leo hüüdis _____: "Vaadake! Taevas _____ on vikerkaar!" 9) "Kaks" pandi laisem _____ õpilase _____. 10) Kas võib kuul _____ veel halvem _____ uudis _____? 11) Pirnid _____ hakka _____ juba pruun _____ tõmbuma! 12) Ole _____ selle eest maks _____ küllaltki soola _____ hind _____. 13) Missugune on vene õppekeel _____ koolid _____ tulevik? 14) Väike Kaie rooma _____ mesilase _____ lähem _____ ning mesilane nõela _____ teda nimetissõrm _____. 15) Ma soovita _____ raha _____ panna pank _____, siis sa ei raiska _____ seda nii kiiresti.

112. Avage sulud.

1) Esitage dokumendid (komisjon) _____ kõige hiljemalt homme. 2) (Tööpäevad) _____ käivad nad (trenn) _____. 3) Majahoidja vöödilise kassi istub (trepp) _____ ja ootab (perenaine) _____. 4) (See aasta) _____ oli külm talv. 5) Kas sa tuled koos meiega (disko) _____? 6) Kirjutasime harjutuse (tahvel) _____ (vihik) _____. 7) Otsin endale (nahk) _____ rahakoti. 8) Kas see vana mees unustas oma (prillid) _____ (siin) _____? 9) Laupäeval käisime isaga (turg) _____ (kartulid) _____ (ostma) _____. 10) Ma söön (supp) _____ ära ja hakkam (luuletus) _____ (õppima) _____.

113. Kirjutage lünka sobivad sidendid. Püüdke neid mitte korrata.

1) _____ üliõpilased _____ õppejõud söövad ülikooli sööklas. 2) Kas sa jood ploomi- _____ kirsimahla? 3) Ma tulen baari ainult _____, _____ sina maksad. 4) Ei mina _____ tema polnud sellest midagi kuulnud. 5) See noormees, _____ on tumedad prillid, on mu klassivend. 6) Ma ei saanud helistada, _____ hakkasin trenni minema. 7) Tahtsin minna kinno, _____ pidin arvestuseks õppima. 8) Noormees ootas neiu, _____ neiu ei tulnud. 9) _____ neiu ei tulnud, lootis noormees, _____ tüdruk teda siiski armastab. 10) Ma ei saa aru, _____ ta nii kaua ootas.

114. Kirjutage lünka sobiv sidend.

1) Õppisin terve õhtu, _____ sain ikka kahe. 2) _____ noored _____ vanad sooritasid kodakondsuseksami edukalt. 3) Lahkusin loengust, _____ pidin minema kirurgi juurde. 4) _____ õpilased _____ õpetajad tahavad puhata. 5) Ümberjutustust ei kirjutanud Vivian _____ Robert. 6) Tiina _____ Heino abielluvad varsti. 7) Ma annaksin sulle oma konspekti, _____ sa lubad, _____ tuled homme loengule. 8) Ma ei uskunud, _____ see õpetaja nii range on. 9) _____ sa minust ei hooli, _____ ära mulle helista! 10) Ootasid sind kino ees, _____ sa ei tulnud _____ läksin üksi kinno. 11) Ma oleks kirjutanud kirjandi edukamalt, _____ mul oleks olnud rohkem aega. 12) Ta oleks pidanud mulle helistama, _____ ta ei tule. 13) Elus tuleb tihti valida: _____ see _____ teine. 14) Ma mõtlesin eile välja, _____ saaks paremini sõnu pähe õppida. 15) Ära mõtle, _____ kirjutada, _____ mõtle, _____ kirjutada!

115. Valige õige vastusevariant.

1. Piret tahtis lapsena _____ hakata, aga nüüd õpib ta majandust.

- A) jäätisemüüja
- B) jäätisemüüjaks
- C) jäätisemüüjana
- D) jäätisemüüjat

2. Kaupluse üürimisel on oluline ka _____ hind.

- A) ruutmeetri
- B) kuupmeetri
- C) kilomeetri
- D) meetri

3. Olen sinuga _____ nõus.

- A) põhimõttega
- B) põhiliselt
- C) põhimõtteliselt
- D) põhjalikult

4. Kas te kirjutasite _____ ka alla?

- A) leping
- B) lepingu
- C) lepingut
- D) lepingule

5. Firma _____ huvitatakse ka välismaal.

- A) toodangule
- B) toodangust
- C) toodangu vastu
- D) toodang

6. Personalijuht orienteerub ka _____.

- A) majandusküsimustega
- B) majandusküsimustes
- C) majandusküsimustele

- D) majandusküsimustel
7. Lapsed vaatavad õhtul _____ "Mõmmi aabitsat".
- A) telerit
  - B) telerist
  - C) teleriga
  - D) teleri
8. Ostjate ja müüjate hulk turul määrab _____.
- A) turu struktuuri
  - B) turu struktuuriga
  - C) turu struktuur
  - D) turu struktuurist
9. Liialt vähe tähelepanu on pööratud _____.
- A) sotsiaalsfääri
  - B) sotsiaalsfäärile
  - C) sotsiaalsfäärisse
  - D) sotsiaalsfäärini
10. Tulin koosolekult ära, sest mul sai kõigest _____.
- A) villand
  - B) villani
  - C) villane
  - D) villas

116. Valige õige vastusevariant.

1. Mul ei ole sellest sooja ega külma. See tähendab, et ...
- A) mul on palav
  - B) mul on üskõik
  - C) mul on jahedavõitu
  - D) mul on kasukas seljas
2. Ei näe sõrmegi suhu pista, sest ...
- A) toas on nii palju inimesi
  - B) mul on nägemisega probleeme
  - C) toas on niivõrd pime
  - D) mul on kiire
3. Maavanem ütles, et ta kirjutab sellele lepingule kahe käega alla. Ta tahtis öelda, et ...
- A) ta on sellega täiesti nõus
  - B) ka asetäitja peab lepingule alla kirjutama
  - C) lepingul peab olema kaks allkirja
  - D) leping peab olema kahes eksemplaris
4. Riho loopis raha tuulde. See tähendab, et ta ...
- A) jagas oma raha sõpradele
  - B) andis kõik raha vaestele
  - C) viskas raha tänavale
  - D) kulutas raha asjatult

5. Nad on väga külalislahked. Nad ...
 A) võtavad külalisi vastu kahe käega
 B) elavad peost suhu
 C) on lahtiste kätega
 D) veavad kõiki ninapidi
6. Ma ei saa sellest teooriast aru - see ...
 A) kikitab kõrvu
 B) ajab juuksekarva lõhki
 C) paneb pea tööle
 D) ei mahu mulle pähe
7. Teet on külmavereline. Ta ei ...
 A) kaota kunagi pead
 B) pööra kõike pea peale
 C) raputa tuhka pealaele
 D) jookse peaga vastu seinu
8. Nooruke projektijuht põrutas rusikaga lauale ja hüüdis: "Nui neljaks! Nii see on!" Oma sõnadega ta ...
 A) nõudis tähelepanu
 B) oli enda argumentides väga kindel
 C) käskis materjalid neljaks jagada
 D) lõpetas arutelu
9. Margusel on kuulmishäire. Temal on ...
 A) suured kõrvad
 B) kõrvad nagu kobrulehed
 C) hea kuulmine
 D) kõva kuulmine
10. Homseks on vaja referaat esitada, aga minul ei ole midagi kirjutatud. Mul ...
 A) seisab kõik must valgel
 B) varesejalad paberile veetud
 C) on sulg roostes
 D) pole mitte kriimu ridagi kirjutatud

117. Leidke lünka teksti lõpust sobiv sõna ja kasutage seda õiges käändes või pöördes.

Jõulukuuse tõid Ameerikasse sakslased.

Esimese jõulupuud _____ ehtis Saksamaal sündinud kooliõpetaja Charles Minnigerode 1842. a Williamsburgis. Oma _____ laste rõõmuks kinnitas ta puule küünlaid ja _____ külge pähkleid, maisiteri ning värvilisi pabereid. _____ jõulukuusk, mis Ameerikas kirikusse viidi, tekitas _____ elevust. See juhtus 1851. a, kui Clevelandis _____ sakslane Henry Schwan kirikusse jõuludeks kuuse viia. Paraku pidas _____ seda ohtlikuks paganluse sümboliks. Seetõttu koristati _____ kiiresti pühakojast ja süüdati põlema. Jõulupuud peeti Ameerikas _____ kombeks isegi veel möödunud sajandi teisel poolel.

1860. aastal _____ üks Ameerika ajaleht pikalt ja põhjalikult, _____ keegi arst koos tütreaga jõulupuud ehtis. Puud _____ marjade, paberlillede ja -tähtede, lipukeste, pitsist kommikottide ja _____ paeltega. Puu alla pandi mänguloomad.

Jõulupuule kingituste riputamise _____ püsis Ameerikas möödunud sajandi lõpuni. Puid ehti _____ lihtsalt: küpsiste, kommide, maisitõlvikute ja õuntega.

Saksamaal valmistatud klaasist _____ jõudsid Ameerika kodusid ehtima 1970. aastal ning peagi hakati neid ka kohapeal _____.

1885. a kirjutas New York Times, et _____ traditsioon kaob, selle asemel levib üha rohkem kingituste _____ jõulususs. Ennustus ei pidanud paika. Jõulupuud _____ toomise komme levis Ameerikas selle sajandi alguses kulutulena.

(Maalehe järgi)

komme, Ameerika, kirjeldama, sõber, esimene, kuidas, otsustama, tohutult, kaunistama, küllarahvas, riputama, tootma, kuusk, tuba, peidupaik, paganlik, värvilised, väga, kuuseehed, jõulupuud

118. Leidke lünka teksti lõpust sobiv sõna ja kasutage seda õiges käändes või pöördes.

Looduskaitsealad on hädas hoolimatute turistidega

Kuigi _____ on tõusnud, risustavad paljud looduskaitsealadel käivad puhkajad _____ ja lõhuvad puhkeobjekte.

Suuremaid probleeme ei _____ looduskaitsealadele mitte tavalised turistid, vaid autodega _____, kes nädalavahetuste õhtutundidel loodusesse pidutsema sõidavad. _____ on sel ajal kaitsealadel järelevalve nõrgem ja autoturistid _____ autoga lausa veepiirini sõita ja kontrollimatult _____.

Looduskaitsetajatele tekitab kõige enam muret tühi _____, olgu see siis klaasist, plastmassist või metallist. Looduslikus _____ on nende lagunemine pikaajaline ja _____ ka lausa võimatu protsess. Purunenud taara võib järgmistele külastajatele tekitada ebameeldivusi või isegi _____. Looduslikule lagunemisprotsessile ei allu isegi _____, mida võib liiva seest veel mitme aastagi _____ leida.

Looduse risustamine on kahepoolne _____ - kui käidavates kohtades prügikastid puuduvad, siis on _____ nii territooriumi haldajad kui külastajad.

(Postimehe järgi)

vahel, süüdi, võima, puhkamiskultuur, probleem, tekitama, pidutsema, taara, traumad, loodus, pärast, tavaliselt, keskkond, seltskonnad, sigaretikonid

119. Leidke lünka teksti lõpust sobiv sõna ja kasutage seda õiges käändes või pöördes. Kuidas vastate teie esitatud küsimusele? Kellele vastanuist vaidleksite vastu?

Mida tähendab _____ valentinipäev?

Milvi (24): Varasematel aastatel ei _____, aga nüüd tähistame perekonnas. On väike _____ tordiga ja lilled. Tordi ostan või teen _____, abikaasa toob lilled.

Töö juures - lasteaias - õnnitleb _____ kõiki töötajaid lilleõiega. Kuna meil on nii _____ kokad, kes heameelega ka kasvatajatele küpsetavad, siis on ikka _____ koosviibimine ka. Ka lastele püüame selle päeva tähendust _____ ja neid meeles pidada. See on väga ilus _____, mitte ainult kombetäitmine. Selliseid südamlikke _____ võiks rohkemgi olla.

Tiit (38): Juba olen kinkinud lilli, _____ saavad lapsed eilsest alates üksteisele ja õpetajatele kaarte ning kirju saata. _____ on postkastki olemas. Seesugune päev võiks ju aasta läbi olla, et _____ ei ründaks üksteist nii palju, pigem oleksime selle üle rõõmsad, _____ elame. Sõbrapäev on _____ ajale juhtunud, just veebruari keskel on _____ kontides ja hinges, kevad veel ei paista. On _____ hetk aeg maha võtta.

Karin (20): Natuke ikka tähistan. _____ kaarte. Aeg läheb kiiremini kui varem, sõpradega _____ jääb vähem aega. Valentinipäev on hea _____ end meelde tuletada.

(Lääne Elu järgi)

saatma, teie, juhataja, õige, selgitama, tähistama, päevad, paras, et, kool, talveväsimus, kohtumine, kohvilaud, võimalus, väike, ise, me, selleks, toredad, traditsioon

120. Avage sulud.

1) Tema tuttav sõitis (lõuna, 6 kuud). 2) Minu klassiõde Kati tahab (saama, advokaat). 3) Minu lõpukleit oli (valge siid). 4) Akna taga hakkab juba (pime) minema. 5) Istu (diivan) ja maitse (jõulu jook)! 6) Mulle meeldib (kaardid, (mängima)). 7) (Kes) ta töötab? 8) Üliõpilane loeb (kirjandus, raamatukogu) ja (kodu). 9) Suvel käisin ma iga päev (ujuma, meri) ja (päevitama, rand). 10) Loodame, et ilmad lähevad varsti (soe). 11) (Ütlema) mulle ise, milles on asi. 12) Suvel nad (sõitma, ekskursioon, Lapimaa). 13) Skaudid (minema, matk, mets). 14) (Küllastama) meid jälle! 15) Buss peatus (hotell) ees. 16) Turistid sõitsid (lift, 11. korrus). 17) Kas sa (lugema) eile (raamat) või (vaatama, teler)? 18) Sirje isa on (raamatupidaja), ema töötab (õpetaja), aga tema ise tahab saada (pankur). 19) Kus te (õppima, raamatupidaja)? 20) Pärast aeroobikatrenni ta (jooma, külm vesi).

121. Moodustage laused.

- 1) Mina, sõitma, auto, eile, Põltsamaa, Viljandi.
- 2) Kilpkonn, tool, magama, all.
- 3) Kus, puhkama, eelmine, suvi, teie, maa, linn, kas?
- 4) Jooma, õlu, ei, õhtu!
- 5) Isa, raamat, poeg, ette lugema, eile, õhtu.
- 6) Väike, poiss, joonistama, pilt.
- 7) See, olema, ilus, pilt.
- 8) Me, vaatama, ilus, pilt.
- 9) Koeraomanik, jalutama, koer, majad, juures, mets.
- 10) Vend, poeg, kirjutama, Priit, tütar, kiri, pikk.
- 11) Mina, abikaasa, käima, päev, turg.
- 12) Te, ostma, pood, leib, ja, sai, piim.
- 13) Eile, ta, pesema, auto, õu, oma.
- 14) Me, jalutama, pühapäev, linn, ja, näitama, teie, mina, Tallinn, vaatamisväärsused.
- 15) Mina, tulema, nädalavahetus, külalised, kaks, Pihkva.
- 16) Uudised, vaatama, mina, teler, hilja, õhtu.
- 17) Aknad, pesema, ema, pühapäev, järgmine.
- 18) Palun, mina, helistama, nad, homme!
- 19) Otsima, sõnad, sõnaraamat, ja, tundmatud, vihik, kirjutama!
- 20) Turg, kõik, müüma.

122. Lõpetage laused.

- 1) Ma märkasin, et _____
- 2) Kas tead, kuhu _____
- 3) Kui tekst oli tõlgitud, _____
- 4) Kus viga näed laita, _____
- 5) Juhtuski nii, _____
- 6) Tundub nagu _____
- 7) Me kõik teadsime, miks _____
- 8) Tüdrukud töötasid hommikust õhtuni, aga _____
- 9) Reet ei armastanud palju lugeda, kuid _____
- 10) Kas sa sõidad maale või _____

123. Lõpetage laused.

- 1) Küll Rivo on hea mees, ta aitab alati _____! 2) Minu sõber läheb iga päev _____, et _____.
- 3) Õues oli külm ja lapsed jäid _____.
- 4) Kirjutage oma nimi _____.
- 5) Igal hommikul sõidab maakler _____ ja _____.
- 6) Lapsed käivad _____.
- 7) Riina helistas _____ ja ütles, et jääb _____.
- 8) Vabandage, ma ei saanud _____ aru,

_____. 9) Eile ma kirjutasin _____. 10) Mulle meeldib _____
käia ja _____.

124. Parandage vead.

1) Looduskaitsealas ei tohi lilled noppima. 2) Ettenähtud sellele kohtades tehakse lõket. 3) See on siin ilusad kohad. 4) Taluturismiga harrastavad ka eestlased, eriti tallinnlased. 5) Nii palju inimest pole siin ammu olnud. 6) Rand kaitseb turvafirma ESS. 7) Mitu inimesi kaebasid teie peale. 8) Koerad jäävad üksinda kodus ja hakkavad hulguma. 9) See on pime armastus koerte peale! 10) Eelmisel aastal hammustas üks koer kolmeaastane tüdruk. 11) Koerte peremees lubas mõelda sellest keelata koertele võõras aeda minna. 12) Minu koer sai võistlustel head kohta. 13) Võõras koer ründas üks väike last. 14) Tänapäeval tuleb rohkem mõelda sellele, kuidas sa elus jääks. 15) Sanatoorium pakub selle rahaga juuksuri ja ravi.

125. Parandage vead.

1) Oliver jookses treppist üles ja leias oma tubast kassipoeg. 2) Õhtul paneb Mirjam nõuded ja köögiriistad kapisse. 3) Mulle maitseb peseekook sidruniga. 4) Merike kudub ise kampsuni. 5) Ta otsib puhta paberit. 6) Väikesed lapsed jooksesid õues. 7) Selle ma aru ei saand. 8) Ära pane see tähele! 9) Perijoodõppe korral on õpitaja tihemas kontaktis õpilastega: tal on kergem neid juhendama ja lahendama probleemid. 10) Tule ruttu pussipeatusele ja võta konspekti kaasa!

126. Parandage ortograafiavead (kokku 20 viga).

1) Kuuekortses violettse elamus elas sada kaks tallinnlast. 2) Vana naine kaebas minija üle, sest see olevat maias ning söövat iga päev magusat ja soja saija. 3) Psüholoog väitis, et talvki mõjub tervisele halvasti. 4) Nad tõlgisid Eesti Päevalehe artikklit emakeelde kasutamatta sõnastikku. 5) Koos turistidega sõidis poiski lõppeatusesse ja suundus parkki. 6) Sõja järgseil aastail koguneti klubidesse ja ühingutesse, et üks teist aidata. 7) Vajutage nuppule ja laijad ukсед avanevad. 8) Abiturijent ei osanud aktusel esineda.

127. Kirjutaga lünka *i, ii, j, ij* või *jj*.

1) A_ama_ast kostus vaikne melood_a. 2) Ma_as Ma_a jooksis ma_a ja tõi paar sa_a. 3) Tur_stid läksid piki La_a tänavat ja imetlesid keskaegseid ma_u. 4) Koolis huv_tus Ka_a keem_ast ja astronoom_ast. 5) Ehita_ad lõid va_ad maasse. 6) N_na lasi õmble_al õmmelda altla_enevad püksid. 7) Delegats_oon ma_utati võõrastema_a. 8) Pro_ektist rääkis pro_ekti_uht ja as_aa_a_agi sai sõna. 9) Müü_a_k_tis kostüümi mater_ali. 10) Sinu mater_aalne kindlustatus a_ab pens_onärigi naerma!

128. Kirjuta lünka *k, kk* või *g*:

1) Brigitta on pi__a kasvu ja kena väljanä__emisega. 2) Kas tal on loomuli__ud lo__id? 3) Lo__is juustega noormees ha__as rää__ima lo__opeedi vajali__usest. 4) Lusi__as ku__us kolinal põrandale. 5) Ti__udega klaaspuur__lä__s kat__i. 6) Foto__raaf kõi__us kõr__el kuristi__u kohal, sest ta tahtis kur__e kõr__uses pildistada. 7) Mä__ironija oleks mä__e ronides ä__itselt kuristi__u ku__unud. 8) Kunin__apoe__kin__is kolm kala__est kaunile kunin__atütrelle, kuid kõr__i kunin__atütrel nä__u ei muutunud. 9) Vanaisa jäi muusi__at kuulates tu__uma ja ajaleht lan__es ta käest te__ile. 10) Kas teil leidub ti__u või väl__umih__lit?

129. Kirjuta lünka *t, tt* või *d*:

1) Ree__el sõi__ame külla tä__i li__ale. 2) Kuhu sa tõ__a__? 3) Kuhu ma jä__sin oma võ__med? 4) Võ__i ka__us ära. 5) Sõi__sime paa__iga i__a ja lään__e, ris__i ja räs__i üle järve. 6) Ära nu__a nagu ti__a! 7) Ka__rin võ__is kõik ko__id ja as__us raeko__a. 8) Tä__i tegi tore__a tikri__ega tor__i Tii__u täh__päevaks. 9) Kul__sete kä__ega skulp__or ka__is taiese ru__u rä__iga. 10) Pee__ri pil__i__el oli kujuta__ud raeko__a, vaa__e merele ja lõpuni ehitama__a kon__orihoone.

130. Kirjuta lünka *p, pp* või *p*:

1) Pee__hü__as üle porilom__i. 2) Tulge ruttu tu__a! 3) Sul on hu__ane tu__a. 4) Ilma juhilu__ateta pole lu__atud autot juhtida. 5) Ostsime__arajasti vai__a__aradiisist uut vai__a, kui helises isa mo__iiltelefon. 6) Ta__a raudteejaama__uhvetiaknast nägime ainult__ussi sa__a. 7) La__sed sarnanevad ü__ris sageli oma vanematega. 8) Ärge hü__ake nii palju! 9) Auto__ussi teekond lõ__es lõ__peatuses ja juht läks a__rikoose ostma. 10) Leidsime varsaka__jade juurest õlleka__a.

131. Parandage algustähevead ning lisage puuduvad jutumärgid.

1) Juhan Liivi jutustus *vari* räägib kukulinna vaesteküllast ja villust. 2) Tallinna tönismäe gümnaasiumi abiturientid saavutasid rahvusvahelisel keemiaolümpiaadil märkimisväärseid kohti. 3) Tartu 13. keskkooli õpilane katrin kuusik tõi koju konkursi *laps ja loodus* peaauhinna. 4) Selle panga ehitamisest räägitiaktuaalses *kaameras*. 5) Saates *seitse vaprat* valiti seitsme laulu seast parimaks laul *õnnesoovid*, mille esitas ansambel *kuldsed linnid*. 6) Tea keelekeskuse direktress silva tomingas andis intervjuu *koolitusekspressi* ajakirjanikule. 7) Lugesime valmar adamsi kirjateost *essee esseest*, mis ilmus ajakirjas *keel ja kirjandus* juba mitme aasta eest. 8) TTÜ kõrgem majanduskool tekkis möödunud suvel, kui tallinna kommerskool, ttü ja haridusministeerium sõlmisid kolmepoolse lepingu kommerskooli tehnikaülikooliga liitmise kohta. 9) *S-polüplastiku* aktsionäriks on *as alund*, mida esindavad toomas tool ja kaido ojamets. 10) Pärast *estonia* hukku avati tallinna reisisadama lähedal suure rannavärava mäel mälestussammas *katkenud liin*. 11) Kas te olete lugenud mats traadi romaani *tants aurukatla ümber* või näinud samanimelist filmi? 12) Mida peab tänapäeva

koolinoor teadma eesti kirjandusest? 13) Tõnu õnnepalu võrdleb tammsaare *tõde ja õigust* piibli vana ja uue testamendiga ning indirekt jeesusega. 14) Kilpla mehed tegid kreutzwaldi andmetel alatasa lollusi. 15) Peterburis venemaa rahvaste etnograafiamuuseumis on praegu eesti rahva muuseumi väljapanek *rahvarõivas kui sümbol*.

SÕNAVARAHARJUTUSED

132. Kirjutage lünka sobiv sõna õiges käändes.

Mida mõtles triibuliste pükste all vanaisa, kuidas sai sellest aru Peep?

PEEP JA SÕNAD
"TRIIBULISED PÜKSID"
Eno Raua jutustuse järgi

Peep oli _____ poiss. Kuid ta sai juba paljudest _____ õigesti aru ja kuulas ilusasti sõna. Ometi _____ mõnikord nii, et Peep ei saanud _____ õigesti aru. Sõnad olid tuttavad, aga _____ siiski hoopis midagi muud, kui Peep alguses _____.

Suvel oli Peep vanaema ja vanaisa _____ maal. Ja siingi jäi ta _____ kimpu. Ükskord juhtus selline lugu:

Peep teadis _____, et ta ei tohi tooreid tikreid _____. Aga ükskord läksid Peebu vanaema ja vanaisa mõlemad kodunt ära ja vanaisa _____ niiviisi: "Vaata, et sa siis jälle _____ ei lähe tooreid tikreid sööma. Kui lähed, saad _____ püksid."

Ega Peep tooreid tikreid enam nii väga ei tahtnudki. Paar _____ oli ta neid proovinud ja siis valutas pärast _____. Aga triibulisi _____ ta tahtis küll. Triibuline müts tal _____ oli ja see oli Peebu meelest väga ilus müts. Nüüd oli siis _____ saada ka triibulisi pükse.

Peep läks _____ ja _____ kõhu tooreid tikreid täis. Kui vanaema ja vanaisa _____ tagasi jõudsid, jooksis ta neile vastu.

"Vanaisa! Vanaema!" _____ Peep. "Ma sõin palju tooreid tikreid! Palun _____ triibulisi pükse!"

Vanaisa ja vanaema olid keeletud. Ka Peep ei osanud midagi öelda, sest vanaisa ei andnudki _____ triibulisi pükse!

_____ oli lihtsalt niiviisi, et vanaisal hakkas väikesest poisist kahju.

mõnikord, tema, nüüd, triibulised, kõht, arvama, hüüdma, sõnad, püksid, marjaaed, väike, juhtuma, tähendama, lootus, asi, asjad, sööma, sööma, küll, kord, juures, juba, kodu, ütleva, näitama

133. Tõlkige laused. Seletage fraseologismide tähendust.

1) Enam pole pikk tee käia- hotell on **käega katsuda**. 2) Kalle pidavat olema **lahtiste kätega** spetsialist. 3) Selle anekdoodi peale **naeris** jõuluvana **habemesse** ja ka päkapikul **tuli vesi silma**. 4) Õiel on **pea laiali otsas** - ta ei märka kedagi ega kuule midagi. 5) Ära **aja** mulle **kärbseid pähe!** 6) Vabandage, olin mõned detailid **kahe silma vahele jätnud**, kas tohib veel referaati parandusi teha? 7) Nooruke firmajuht **läheb endast välja**, kui talle hakatakse **mett moka peale määrima**. 8) Kes oleks osanud arvata, et selline usaldusväärne raamatupidaja **laseb** koos firma rahadega **jalga?** 9) Mulle **ei mahu pähe**, kuidas ta julgeb kõigile oma arvamust **otse suu sisse öelda!** 10) Heli on ülemuse **parem käsi**. 11) Tudengid püüdsid õppejõule **auku pähe rääkida**, et ta eksamil **ühe silma kinni pigistaks** ja leebemalt hindaks. 12) Ma kohe ütlen, mul on see sõna **keele peal!** 13) Ei maksa nüüd ikka **juuksekarva** ka **lõhki ajada!** 14) Tänavu oli meil vähe raha ja me puhkasime **oma käe peal** ning jäime puhkusega väga rahule. 15) Pean sinuga **nelja silma all** rääkima.

134. Kuidas öeldakse? Leidke vaste parempoolsest tulbast.

1) Ta on väga rikas.	A. Ta on valust kõveras.
2) Ta ärritub kergesti.	B. Ta on seltskonna hing.
3) Tal pole midagi teha.	C. Ta on terve kui purikas.
4) Teda ja tema ideid austatakse.	D. Ta läheb tihti väga endast välja.
5) Ta on väga õnnelik.	E. Ta lööb aega surnuks.
6) Ta töötab peaaegu 24 tundi järjest.	F. Ta kannab teda kätel.
7) Sünnipäevadel lõbustab ta kõiki, ilma temata on igav.	G. Tal on raha nagu raba.
8) Tal valutab kohutavalt kõht.	H. Ta rabeleb varavalgest hilisõhtuni.
9) Ta teeb kõike, mis neiu tahab.	I. Müts maha tema ees!
10) Ta ei ole kunagi haige.	J. Ta on seitsmendas taevas.

135. Ühendage omavahel sobivad sõnad.

Inimene, kes	on
1) ei näe	a) puhas
2) ei kuule	b) virk
3) ei saa rääkida	c) tumm
4) ei kuule ega räägi	d) janune
5) teeb palju tööd	e) tark
6) naerab	f) pime
7) nutab	g) näljane
8) ei oska ega tea midagi	h) kurttumm
9) teab ja oskab kõike	i) rikas
10) tahab väga süüa	j) rõõmus
11) tunneb end hästi	k) terve
12) ei tunne end hästi	l) blond
13) elab täiesti üks	m) vaene

14) tahab midagi juua	n) vihane
15) ei ole end ammu pesnud	o) rumal
16) peseb enda sageli	p) paljajalu
Inimene, kellel	r) erak
17) on heledad juuksed	s) kurt
18) on palju raha	t) nukker
19) ei ole üldse raha	u) haige
20) ei ole midagi seljas	v) must
21) pole jalas sokke ja jalanõusid	õ) alasti

136. Kasutage lauseis harjutuse lõpus olevaid fraseologisme.

- 1) Usu mind, _____ on Tõnis hea poiss! 2) Mul _____, kui kuulsin, et sinuga on kõik korras. 3) Kui kuulsin lähenevast kontrolltööst, siis _____ minu _____.
- 4) Ära _____ võõraid probleeme _____!
- 5) Kui sul on palju probleeme, millega sa ise hakkama ei saa, pead kindlasti sõbrannale _____.
- 6) Malle rääkis, et Kaido oli temalt _____ vabandust palunud.
- 7) Kas mäletad "Kevadest" seda kohta, kus Kiirel _____ ja Toots sauna teeb? 8) Nähes kõrvuti luksust ja vaesust _____ minu _____.
- 9) Siiras jutt läheb _____ ja võidab poolehoidu.

süda langes saapasäärde, südant puistama, südame põhjas, otse südamesse, süda läigib, läks süda kergemaks, võta südamesse, kogu südamest, süda tilgub verd. (süda lustib)

137. Lõpetage laused kasutades fraseologisme.

- 1) Tema esinemist ei osatud oodata, see _____.
- 2) Aita mind, sa ju tead, et olen _____.
- 3) Naine riidles mehega: "Jälle sa _____!"
- 4) Karmen sai tippmodelliks, arvatakse, et ta on tõesti _____!
- 5) Kahjuks on tänapäeval nii, et _____.
- 6) Poiss ehmus sedavõrd, et praegugi veel tema _____.
- 7) Ärgem riielgem, _____!
- 8) Pärast keskkooli lõpetamist on noortele _____.
- 9) Meelisele meeldib _____.
- 10) See ihne kaupmees tahab alati _____.
- 11) Ma võin ju Kristaga ära leppida, aga enne tuleb meil veel üks _____.
- 12) Mida sa _____, kui ütlesid, et talle peab kõik puust ette tegema?
- 13) Sellisele soodsale lepingule _____ ma _____!
- 14) Tal olevat raha _____.
- 15) Küll ma teda palusin! Aga tema ei _____!

vahelt tegema, käsi peseb kätt, kahe käega alla kirjutama, auru all olema, nagu välk selgest taevast, tõusev täht, loll nagu saabas, rahupiipu tegema, nagu liiva mere ääres, silmas

pidama, kõik teed valla, püksid sõeluvad püüli, udujuttu ajama, kana kittkuma, lillegi liigutama

138. Õelge teiste sõnadega kasutades fraseologisme

1) Kuidas *sa elad*? 2) Ma olen talle sellest *nii palju* rääkinud! 3) *Soovin edu!* 4) Kurjategija *põgenes* sündmuskohast. 5) Uus personalijuht *hakkas ise tööd juhtima*. 6) *Vihma muudkui sajab ja sajab*. 7) *Kõik panid* teda *tähele*. 8) Julia jooksis *kiiresti*. 9) Vaatamata kõrgele eale on tal *hea nägemine*. 10) *Ole hea ja tule appi!* 11) Streikijad *keeldusid söögist*. 12) Vanaema ei usalda panku, ta *hoiab oma sääste ise*. 13) *Täiesti võõras* mees seisis ukse taga. 14) Terve elu oli ta *teistest erinev*. 15) Kõik olid tema ilust *üllatunud*.

Kivi kotti! Kuidas käsi käib? Teravad silmad. Jalga laskma. Silma torkama. Kontvõõras. Valab nagu oavarrest. Mustmiljon korda. Ole meheks! Valge vares. Ohje enda kätte võtma. Päkad välguvad. Ei kuiva ega märga võtma. Keeletuks tegema. Sukasärde korjama.

139. Leidke vaste rasvaselt trükitud fraseologismile.

1) Linda sõitis **heast peast** metsa. 2) Roland viis oma südamedaami **altari ette** jõulu esimesel pühal. 3) Proua Sepp on **elav ajaleht**. 4) **Laest võetud** faktidega kursusetööd kirjutada ei saa. 5) Hetkel tundus, et tegemist on **elu ja surma küsimusega**. 6) Kristo **tunneb end** masinaehituses **kodus**. 7) Kaidot ei saa külla kutsuda, sest ta tunneb end alati **nagu kodus**. 8) Jõululaupäeval **söödi end silmini täis**. 9) Ilmar puudus **ilmast ilma** tunnist. 10) **Kes vähegi viitsib**, võib matkale kaasa tulla. 11) Maris **pani** kõik kuuldu **kirja**. 12) Kas võime **käed kokku lüüa**? 13) Noor ärikas on jõudnud **palju pappi kokku ajada**. 14) **Kehkenpüks tagus** küll **rusikatega endale vastu rindu**, aga keegi ei uskunud teda. 15) Vanake hirmutas **marakratid** õuest.

liiga palju sööma, lapsed, väljamõeldud, abielluma, edev inimene, vabalt, sageli, kiitlema, raha teenima, hästi oskama, kokku leppima, üles kirjutama, igaiüks, niisama, klatsima, väga tähtis

140. Asendage rasvaselt trükitud sõna sobiva sünonüümiga.

Kui palju **muljeid** ühe päeva jooksul! Alles täna hommikul ärkasin sanatooriumi **avaras** heledas toas kodust kaugel ja nüüd olen **jälle** kodus. Siin on aga vahepeal kõik nagu väiksemaks muutunud või näen ma ise kõike **teistmoodi**.

Isegi **veepang** oleks täna nagu teist nägu. Vanaemast rääkimata! Kõik on vana, kulunud ja **ahtake**, aga selgesti on näha, et nad on kogu aeg mind oodanud. Kõike seda on teinud vanaema. Ma ei usu, et toas oleks ühtegi **eset**, mis poleks hoolega-hoolega **puhtaks küüritud**. Ahjusuu ja korstnajalg on värskelt valgendatud, akna ees **hõljub** uus kirju kardin, üle põranda jookseb **tuliuus** riie, ja kui suurepäraselt lõhnab kapsapirukas!

Istume **ja** sööme. Vanaema ei võtagi täna valget lina ära nagu tavaliselt, vaid sööme nagu kõige suurema **püha** ajal. **Jutustan** vanaemale, kui hästi ja kui palju sanatooriumis süüa sai. Tema **muheleb** pisut.

Kella kuueks läksin juba Anne sünnipäevale. **Kingitust** mul midagi erilist polnud kaasa viia. Vanaema andis oma roosist, mis tal **parajasti** aknalaual õitses, kaks oksa ja endal mul **oli tehtud** Annele üks luuletus.

Tuli välja, et just minu kingitus meeldiski väga. **Lille** kiideti, see oli ka haruldaselt kaunis oma väikeste õite **küllusega**. Ainult see mulle **hästi** ei meeldinud, et Anne kohe mu luuletuse **kõvasti** ette luges. Ega sest muidu oleks midagi olnud, kõigile meeldiski, aga mul endal oli kole **paha** ja piinlik olla.

Kõik **plaksutasid** ja kiitsid. Seejärel kutsuti meid sööma. Anne emal oli ka kapsapirukat **tehtud**, aga minu vanaema oma oli parem. Õhtu **läks** nii **ruttu mööda**, et **ei märganudki**, kui hilja tegelikult on. Kui ma siis koju **kiirustasin**, nägin juba eemalt, et vanaema ootab mind väraval. Küll ta peab mind ikka veel **väikeseks**...

(S. Rannamaa "Kadri" järgi)

141. Leidke sünonüümid:

kolju	kangekaelne
jonnakas	kibe
mõttetud	totrus
mõru	pealuu
ainult	detail
osa	varsti
jooksupoiss	natuke
natukese aja pärast	käskjalg
natukese aja eest	üksnes
pisut	äsja

142. Mõelge rasvaselt trükitud sõna asemele antonüüm. Vajadusel muutke lauseehitust.

1) Leping tuleb allkirjastada **mõlemapoolselt**. 2) Bussi **sisenetakse eesuksest**. 3) Noor ema oli lastega väga **kannatlik**. 4) Teda iseloomustavad **tervislikud** eluviisid. 5) **Salastatud** andmed **avalikustati**. 6) See kirjanik **sündis** sajandivahetusel. 7) Pilved on **tihenened**. 8) Läksin koosolekule **vabatahtlikult**. 9) Õdede **erinevus** on **silmatorkav**. 10) **Lohaka** käekirjaga täitis ta ankeedi. 11) **Kitsas** jõgi oli küllaltki **sügav**. 12) Sa tegid seda **meelega!** 13) Sain temalt kirju **regulaarselt**. 14) Vanemat venda **edutati**. 15) Firma **võtab tööle noore** spetsialisti.

143. Lause lõpetamisel kasutage rasvaselt trükitud sõna antonüümi.

1) Arvatakse, et Liina ei ole kuigi **julge**, aga ta on lausa _____. 2) Orav ei roni puu otsa **kohmakalt**, pigem _____. 3) Varem nad **sõbrustasid** pikki aastaid, aga nüüd millegipärast _____. 4) Madis ei oska **sündsalt** käituda, tema esinemist võib nimetada just _____. 5) Laps oli just rahulikult **uinunud**, kui lärmi peale _____. 6) **Rikas** võib kergelt muutuda _____. 7) Ära kurda, et **kõik läheb viltu** - küll ükskord _____. 8) Nii mõnigi peab **populaarset** poliitikut _____. 9) Ta on **alaliselt** siia sisse kirjutatud, aga vanaema juures elavat ta ainult _____. 10) Kauplus **avatakse** kell 9, aga millal _____? 11) Ta pole sellist **põlgust** ära teeninud, teda tuleks ikka _____. 12) Lembit on läbinisti **aumees**, teda ei tohi kunagi nimetada _____. 13) Ühele meeldivad **blondiinid**, teisele _____. 14) Firmaomanik tuleb tööle **esimesena**, lahkub _____. 15) Maal oli **kõikjal** lumi, linnas _____ polnud.

144. Tõlkige omadussõnad vene keelde. Koostage laused.

ronkmust	veripunane	samblaroheline
süsimust	kirsipunane	salatiroheline
lumivalge	tulipunane	mürkroheline
vahuvalge	roostekarva	rohekashall

145. Ühendage sõnad, mis moodustavad väljendi.

Näide: must nagu öö

valge	peet
punaneporikärbes	
kollane	päike
sinine	rebane
kaval	tigu
kindel	meri
laisk	kriit
arg	jänes
aeglane	seebivesi
selge	kalju

146. Leidke järgmistele tegusõnadele rahvapäraseid võrdlusi. Millises kontekstis neid kasutada?

1) Särab _____ 2) Kadus _____ 3) Laulab _____
4) Töötab _____ 5) Keerleb _____
6) On _____ 7) Armastab _____

Nagu ... vits vette, linnuke oksa peal, kass ümber palava pudru, päikene, tinatuhka, prillikivi, loom, õhk, kala vees, kivi kaelas, koer kassi, linnukene, nagu vana viieline kohal.